

Rødt Nytt Oppland

AVISA TIL RØDT OPPLAND Stortingsvalget 2021

Oppland trenger en representant
fra Rødt på tinget:

Bjørn stiller for et parti i vekst

Siden forrige valg er antall medlemmer
doblet og oppslutning tredoblet

Foto: Hanna Kobryz

Vi trenger
rettferdige
utslippskutt
som monner

Se side 6 - 7

Foto: Pixabay

Ny regjering
er ikke nok

Se side 4

Foto: Inne Pedersen

Bjørn Kristiansen
Førstekandidat for
Rødt Oppland

Bli med i kampen mot Forskjells-Norge

LEDER

Årets valg handler om å skape et vendepunkt i kampen mot Forskjells-Norge.

De siste tiårene har forskjellene økt uansett hvem som har styrt. Derfor trengs det ikke bare en ny regjering, men et politisk vendepunkt. Rødt trengs for å gjøre velferden profittfri, forskjellene mindre og miljøpolitikken rettferdig.

Rettferdig miljøpolitikk

Det trengs en ny og kraftfull klimapolitikk, som kutter utslipp på en rettferdig måte. De som har mest må ta kostnaden, ikke arbeidsfolk.

Det betyr at vi må begrense elitens luksusforbruk ved hjelp av forbud og høye avgifter. Bruke deler av oljefondet til å investere i miljøvennlig industri i Norge. Si nei til nye motorveier og heller satse på bedre og billigere kollektivtransport i hele landet.

Rødt vil utgjøre en forskjell

Årets valg kan bli et gjennombrudd for Rødt. Noe som betyr at Bjørnar Moxnes ikke lenger vil være Rødts eneste representant på Stortinget. For første gang er det i Oppland innenfor rekkevidde å få en representant for Rødt på Stortinget. Det vil utgjøre en forskjell.

Din stemme teller

Det er mellom Rødt, MDG og FrP kampen om utjevningsmandatet i Oppland står. SV og Venstre er i dag langt unna et slikt mandat. En stemme på Rødt vil derfor kunne ha en tredobbel effekt. Rødt over sperregrensa, Rødt får stortingsrepresentant fra Oppland og Carl I Hagen får lov til å slippe å representere Oppland på tinget.

Din stemme teller – Stem Rødt !

Rødt Nytt

Redaktør: Bjørn Kristiansen
E-post: bjornkristiansen9@gmail.com
Telefon: 97 08 94 24

Trykkeri: Amedia
Utgiver: Rødt Oppland

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)

Styrk det lokale demokratiet

Stem på en utfordrer: Bjørn Kristiansen vil ha deg med i kampen mot Forskjells-Norge. Foto: Hanna Røberg

DEMOKRATI

Bjørn Kristiansen bjornkristiansen9@gmail.com

I de siste tiårene har vi opplevd at vår trygghet svekkes. Velferdssystemet snevres inn, rettighetene i arbeidslivet reduseres og vi mister demokratisk kontroll over eget land og egen politikk. De (veldig) rike karrer stadig til seg mer, mens det blir mindre igjen til oss andre. I tillegg har vi en klimakrise som truer selve grunnlaget for våre liv. Det Norge og Oppland trenger nå er et samfunn hvor velferdsstat, arbeidsliv og demokratiet styrkes, hvor folk og klima går foran profitt til rikinger.

Et sterkt demokrati

Demokratiet er svekket, både nasjonalt og lokalt. Lokalt blir vi i større og større grad overkjørt av nasjonale politikere. Det ser vi når det kommer til saker som fylkessammenslåing og sykehusdiskusjonen, som er viktige saker for Rødt Oppland. Politikere sentralt har bestemt hvordan fylkeskartet skal se ut og hvor sykehusene skal ligge, til tross motstand fra de som påvirkes av endringene - lokalbefolkninga.

Landbruk/Distrikt

Mat- og landbrukspolitikken viktigste oppgave er å gi innbyggerne en mattrygghet. Alle skal ha tilgang på nok, trygg og næringsrik mat.

For å oppfylle dette mener Rødt at Norge skal ha matsuverenitet, det vil si selv bestemme over vår mat- og landbrukspolitikk. Vi vil øke matproduksjonen og selvforsyningsraden med grunnlag i egne arealressurser. For å få til det trenger vi et moderne, effektivt og miljøvennlig landbruk, med god dyrevelferd, i hele landet. Landbruket må sikres vilkår som gjør at vi ikke bare har mat i dag, men også har et rikt og variert landbruk i Norge i en framtid med klimaendringer og mulige globale kriser.

Sykehus

Rødt vil hindre at sykehus drives som butikk. Det offentlige helsevesenet må få ressurser til å ha god kvalitet og kapasitet, slik at det ikke er grunnlag for private, kommersielle alternativ. Med helseforetaksmodellen som ble innført i 2001, er sykehusene underlagt styrings- og regnskapsprinsipper som er tilpasset privat næringsliv – ikke offentlige velferdstjenester. Siden Stoltenbergregeringen innførte foretaksmodellen i 2001 har vi i innlandet hatt en ørkesløs debatt om sykehusstruktur. Rødt mener. Skrot foretaksmodellen - bevar dagens struktur og slå ring rundt psykiatrien. Bevar Reinsvoll

Ut av EØS

EØS-avtalen har blitt en tvangstrøye som tvinger Norge til å innføre privatisering og høyrepolitikk. Folkestyret og stemmeretten undergraves når makt flyttes fra folkevalgte organer og over til EU. EØS skal erstattes med en ordinær handelsavtale og norske tariff og arbeidslovslover skal gå foran EUs regler.

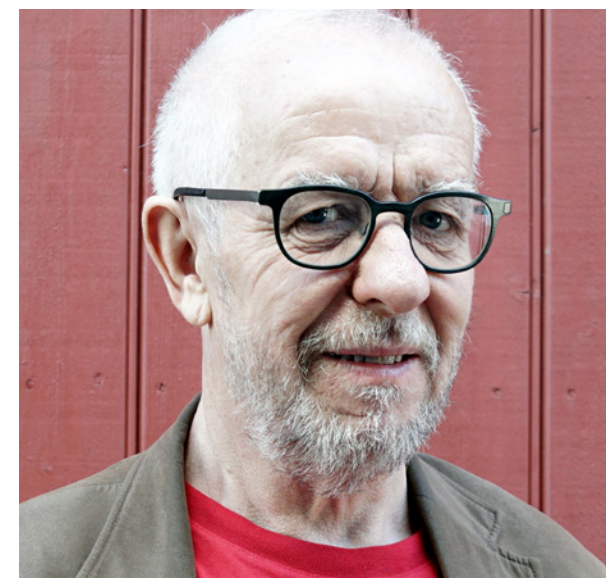
Våre kandidater

Våre toppkandidater i Oppland: Bjørn Kristiansen, Kjersti Haugen og Maria Nilsen Aksberg. Foto: Frida Aune Borstad.

VALG 2021

Frida Aune Borstad frida@roedt.no

Rødt Oppland stiller med en solid liste til stortingsvalget. Alle stortingskandidatene for Rødt Oppland stiller til valg for en ny rettferdig politikk for Norge, med et brennende ønske om å sette Oppland på den politiske dagsorden. Møt og bli bedre kjent med kremen av Opplands politikere:

1. kandidat: Bjørn Kristiansen. Foto: Hanna Røberg.

Bjørn Kristiansen er 62 år og har bakgrunn som trikkefører og sykepleier. Ikke tro det er et tegn på vimsete adferd. Med en bakgrunn fra helse og samferdsel samtidig som han driver et småbruk sitter han med både kunnskap og engasjement som kommer godt med når politikk

skal skapes og settes ut til liv. Når han ikke jobber som kvalitetssjef i Lillehammer kommune tar han en velfortjent pustepause i sitt hjem på Fåberg. Han ble politisk aktiv gjennom Altakampen og har siden da stått på barrikadene mot alt som lukter av urettferdighet og maktmisbruk. Han tar kampen hvis du vil ha han. Stem på Bjørn Kristiansen.

2. kandidat: Kjersti Haugen. Foto: Hanna Røberg.

Kjersti Haugen, vår 2. kandidat, er 53 år og bosatt på Skreia i Østre Toten. Hun bruker tiden sin på å hjelpe mennesker, både i jobben ved en ungdomsskole og på sykehuset Innlandet avd. Reinsvoll. Hun nekter å akseptere at helse skal være butikk og står i kampen for å bevare gode somatiske og psykiske helsetilbud, som på Reinsvoll. Med en sterk kampvilje vil hun føre velferden tilbake til de svakeste i samfunnet vårt og sørge for at barn og unge som vokser opp i dag ikke opplever store levekårsforskjeller som vi vet fører til utenforskap. Med kandidat nummer to på laget sikres velferden for alle i Norge. Hvis du ønsker en politiker som tar tryggheten til folket på alvor ønsker du en politiker som Kjersti Haugen.

3. kandidat: Maria Nilsen Aksberg. Foto: Hanna Røberg.

Maria Nilsen Aksberg, 3. kandidat er utdannet akvatekniker (fiskerøtter), men jobber til vanlig som saksbehandler i kommunen. For tiden har hun heltidsverv i Fagforbundet Innlandet, med ansvar for opplæring. I tillegg til det rekker hun å være fylkestingsrepresentant – for Rødt så klart. Den politiske saken hun brenner mest for er et anstendig arbeidsliv og hvordan vi skal organisere oss for å kreve bedre vilkår som ansatte. Hun mener det offentlige må ta større ansvar for å fagutdanne flere lærlinger, de må ha flere heltidsstillinger og styrke kommuneøkonomien. Av andre politiske interesser finner vi likelønn, bevaring av lokalsykehus, flyktningpolitikk, antirasisme og mye mer. Hvis du vil ha en folkevalgt som står på i kampen for et anstendig arbeidsliv, da kan du trygt stemme på Maria Nilsen Aksberg og Rødt.

Med kandidat nummer en, kandidat nummer to og kandidat nummer tre får du vanlige folk som engasjerer seg i politikk for å skape et bedre samfunn og som tar kampen mot Forskjells-Norge. Stem Rødt Oppland.

En ny regjering er ikke nok

Vil presse ny regjering til venstre: Bjørnar Moxnes på Rødts sommerpressekonferanse. Foto: Ihne Pedersen.

VALG 2021

Brage Aronsen brage@roedt.no

Storingsvalget 13. september er et skjebnevalg. Målingene viser at norsk politikk kan bli forandret for alltid.

Venstre og KrF ligger an til å bli redusert til minipartier. Samtidig får Rødt, SV og MDG til sammen opp mot 20 % oppslutning. På snittet av målingene er partiene til venstre for Arbeiderpartiet større enn Senterpartiet. I skrivende stund ser det også ut til at Rødt kan komme på vippen etter valget, altså at en ny regjering er avhengig av Rødts støtte for å ha flertall. Men selv om Rødt er klare på at vi ønsker et regjeringsskifte vil vi ikke være noen dørmatte eller viljeløst stemmekveg. Vi vil stille beinhard krav til en ny regjering. Vi kommer til å sette foten ned for at skattepengene bevilget til velferd hentes ut til privat berikelse, vi vil sette en stopper for at stadig mer av norsk politikk avgjøres av EU, og vi vil ha en slutt på den sosiale dumping som brer om seg i arbeidslivet.

Under Erna Solbergs tid som statsminister har antallet barn som vokser opp i fattigdom økt med

50 % til 115 000. Samtidig har milliardærene som sponser Høyres valgkamp mer enn doblet formuene sine. Men utviklingen har gått i feil retning uansett hvem som har styrt de siste 20 årene. Sist de rødgrønne satt ved makta økte også forskjellene, klimagassutslippene gikk bare marginalt ned, og det var profittfest i velferden. Det forteller at en ny regjering ikke er nok. Det trengs en reell kursendring i norsk politikk, og den kursendringen er det Rødt som kan sørge for. Et rekordsterkt Rødt er den beste garantien mot en rødgrønn reprise.

Selv med bare én stortingsrepresentant har Rødt viktige resultater å vise til. Vi har løftet vår hovedsak nummer én – kampen mot Forskjells-Norge – til å bli et hovedspørsmål i den offentlige debatten. En undersøkelse fra tidligere i vår viser at sosiale forskjeller i samfunnet nå er den desidert viktigste saken for norske velgere. Vi har også fått viktige gjennomslag i arbeidslivspolitikken, vi har gått i front for å hindre at regninga for koronakrisa veltes over på arbeidsfolk og vi har reist en rekke forslag som neppe ville kommet på dagsordenen uten oss.

Rødt er utfordrer i norsk politikk. På våre valglistene finner du vanlige arbeidsfolk, ikke

virkelighetsfjerne karrierepolitikere. Politikken vår blir til i tett dialog med grasrota i fagbevegelsen, miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen og andre sosiale bevegelser. Vi er ofte alene om å stille de kritiske spørsmålene, og vår lojalitet ligger hos folk, ikke hos politikerkollegiet på Løvebakken. Ikke minst tør vi å handle der de andre partiene kvier seg. Det blir lagt merke til.

Aldri før har du fått mer igjen ved å stemme Rødt enn ved dette valget. Det skyldes blant annet den mye omtalte sperregrensa, som gjør at forskjellen på 3,9 og 4,0 prosent oppslutning er enorm. Dersom Rødt kommer over grensa på 4 prosent vil vi mangedoble stortingsgruppa. Det betyr at hver eneste stemme teller – overalt i hele landet – i mobiliseringsforberedelse. Skal vi tro målingene ser det ut til at dette valget kan bli Rødts store nasjonale gjennombrudd. Ifølge Norsk Regnesentral sine prognoser er det nå mer sannsynlig at Rødt havner over sperregrensa enn under.

Ingen er enig i absolutt alt et parti står for. Men hvis du som oss er opptatt av å få forskjellene ned, velferdstjenester uten privat profitt og en rettferdig miljøpolitikk som sender regninga til de som forurenser mest, da kan du trygt stemme Rødt.

Oppland trenger en med utestemme på Stortinget

Dårlig representert: Oppland trenger en tydelig representant på Stortinget. Foto: Sigurd Rage / CC

VALG 2021

Frida Aune Borstad frida@roedt.no

Vi mangler noen som taler Opplands sak på Stortinget. Bjørn Kristiansen er utestemmen på Stortinget som Oppland trenger.

I det siste har det vært et spørsmål som har meldt seg i sosiale sammenkomster og rundt kantinebord: Hva er navnene til stortingskandidatene fra Oppland, og hvilke partier hører de ulike til? Det er spørsmål egentlig alle burde stille seg, men svaret er dessverre sjeldent oppløftende. De fleste kan ett eller maks to navn og nærmest ingen/veldig, veldig få kan alle navnene. Spør man videre hvilke saker folk i sist periode merket seg at Opplandsbenken på Stortinget frontet på vegne av fylket (valgdistriktet) er også svaret urovekkende. Det blir stillhet. Det vil si, det er en sak alle husker med en representant fra Oppland involvert: Olemic Thommessen som måtte gå av som stortingspresident på grunn av elendig håndteringen av nytt parkeringshus under Stortinget. Utover dette er representantene fra Oppland ganske usynlige.

Denne usynligheten står i sterk kontrast til Hedmark. I Hedmark har de Trygve Slagsvold Vedum, som i kraft av å være partileder har fått markert seg både nasjonalt og lokalt. Det stanser imidlertid ikke der. Profilerte politikere som Karin Andersen (SV) og Anette Trettebergstuen (Ap) kommer også fra Hedmark og har satt Hedmarksaker på dagsorden. Flinke er de til å reise både nasjonale og lokale saker. I sannhetens navn kan vi også nevne to karer fra Hedmark som også har markert seg, dog med negativt fortegn: Tor Andre Johnsen (Frp) og Kristian Tønning Riise (H).

Oppland trenger etter valget en som kan snakke Opplands sak med utestemme. Og saker er det nok av. Den første saken jeg vil trekke frem går på helse. Vi må skrote foretaksmodellen og

En tydelig Hedmarks-stemme: Karin Andersen (SV). Foto: SV

bevare sykehusstrukturen. La Reinsvoll leve og forkast alle tanker om nedleggelse av Granheim og Kringsjåtunet. Det andre saken går på samferdsel. Avslutt arbeidet med E6 mastodonten over Lågendeltaet, gjør riksvei 4 sikrere og mer effektiv for eksportindustrien og utbedre heller fylkesveiene og gjør de mer framkommelige. I tillegg må vi satse på jernbane med å videreutvikle dobbeltspor på jernbane og knytt Gjøvikbanen til Dovrebanen. Viktig i satsingen på jernbane er også å senke de horribles prisene på kollektivtransporten. Den tredje saken er viktig at en politiker fra Oppland snakker høyt om i Stortinget er landbruk. Oppland er avhengig av et sterkt landbruk. Landbrukets matproduksjon sørger for en mattrygghet for befolkninga og sikrer tilgang til trygg og næringsrik mat. Vi vil øke matproduksjonen og selvforsyningsgraden med et moderne, effektivt og miljøvennlig landbruk, med god dyrevelferd, i hele landet. Det er forutsigbar og god økonomi som gir lys i gårdsvinduene.

Rødts førstekandidat, Bjørn Kristiansen, vil være utestemmen på Stortinget som Oppland trenger. Han kommer til å løfte de sakene som er viktig for folk i distriktet og gjøre Oppland synlig på den nasjonale dagsorden.

Hva er forskjellen på Rødt og SV?

VALG 2021

Rødt roedt@roedt.no

Står du mellom Rødt og SV, og synes det er vanskelig å bestemme seg? Her er en oversikt over forskjellene mellom SV og Rødt – sånn vi ser det.

- SV og Rødt er uenige om nullutslippsoner i byene. SV mener det bør innføres soner hvor kun nullutslippsbiler får kjøre. Rødt mener det fort blir usosialt om kun de som har råd til elbil får kjøre i deler av sentrum. Da er det bedre å innføre soner forbeholdt kun kollektivtrafikk og annen nyttrafikk, og si nei til alle privatbiler. Forslag 83 i denne avstemningen på Stortinget er et konkret eksempel på denne uenigheten.

- SV sier ja til noe vindkraft både på land og til havs. Rødt sier nei, og har en konkret plan for å skaffe nok kraft uten vindkraft.

- SV og Rødt er uenige om selskapskatten. Rødt vil ikke at Norge skal delta i et race om å være billigere enn andre land, men heller satse på fagkompetanse og innflytelse for de ansatte som vårt fortrinn. Derfor vil vi gradvis trappe opp selskapskatten til 27 %, det samme den var da de rødgrønne mistet makta i 2013. SV har derimot støttet å kutte skatten fra 27 til 24 %. Kuttet i selskapskatten har vært en viktig årsak til økt ulikhet, har SSBs fremste forsker innen ulikhet slått fast.

- Rødt er alene om å mene at det haster å kvitte seg med kapitalistisk konkurranse og vekst-tvang.

- Rødt er et konsekvent fredsparti. SV har i regjering vært med på å kjøpe nye angrepsfly og stemte for Norges deltagelse i Libya-krigen.

Vil bevare: Rødt sier nei til motorvei. Foto: Øyvind Aamodt.

Bevar Lågendeltaet

NATUR

Øyvind Aamodt lillehammer@roedt.no

Nye Veier har fått i oppdrag å bygge en firefelts motorvei gjennom naturreservatet i Lågendeltaets Verneområde. Naturreservatet har lovens strengeste vern, men dette er åpenbart ikke noe hinder for de som ønsker utbygging. Premisset de har lagt er at det skal være en vei som skal ha 110 km/t.

Det er alarmerende at det i det hele tatt lar seg gjøre å planlegge en ny vei gjennom et naturreservat. Til tross for stor lokal motstand fattet Lillehammer kommunestyre i 2018 en kommunedelplan der ny E6 som firefelts motorvei skal gå i ny trase gjennom reservatet. Vedtaket ble gjort i strid med vernebestemmelsene og uten at dispensasjon var gitt eller søkt om. Nye veier, eid av Samferdselsdepartementet, arbeider nå med reguleringsplan for delstrekningen gjennom reservatet. Lillehammer kommune har lagt planen ut på høring. Friste for å svare er 5. september. Søknad om dispensasjon blir først sendt etter høringen.

Våtmarker som i Lågendeltaet er viktige i både naturmangfold- og klimaperspektiv, lokalt og globalt, og Norge har et internasjonalt ansvar for å bevare vår unike vassdragsnatur. Rødt krever derfor at dette angrep på naturreservat og vernede vassdrag stanses, og at den vernede naturen får reell og varig beskyttelse.

Vi i Rødt mener at videre utbygging av motorveier i seg sjøl er gammeldags tenkning og bør opphøre. Klima, miljø og trivsel krever det. Landet vårt må heller bygge ut jernbane for å ta av for mest mulig gods- og persontransport over lengre strekninger. Trafikken gjennom Lillehammer by bør gå i samme trase som i dag med såkalt miljølokk. Dette lokket må være over fra sør for Vingnes og fram til og med nåværende lokk ved Mosodden. Da løser vi støyproblemet for bebyggelsen og dyre/fuglelivet ved nåværende E6, og friområdene ved elva og mye av Lågendeltaet blir bedre steder å være både for mennesker, dyr og fugler.

En slik løsning vil også bli billigere enn 4-felts motorvei hele veien og gjennom fjellet på vestsida.

Noen av de sparte pengene kan da brukes til å utbedre dagens fylkesveinett. Lokalveiene trengs jo for vår lokale trafikk.

Biolog Dag Hessen har sagt ord på det: Det viktigste er ikke å restaurere naturen – men å la være å ødelegge den!

Vil kutte utslipp: Røds har en plan for rettferdige utlippskutt som monner. Foto: Pixabay

MILJØ

Øyvind Aamodt lillehammer@roedt.no

Stadige krav om mer profitt og forbruk er i ferd med å ødelegge jorda. Barna våre vil vokse opp i en farligere verden på grunn av global oppvarming.

Ved å bygge den planlagte motorvegen gjennom Lågendeltaet er vi med på å videreføre denne katastrofale utviklinga. Sånn påvirker det lokale også det globale.

Den nye rapporten fra FNs internasjonale klimapanel (IPCC) er ikke hyggelig å lese. Beskjeden vi får er helt entydig: om vi ikke gjør noe drastisk innen ganske kort tid vil vi få en temperaturøkning i verden som betyr katastrofe for store deler av menneskeheten. Parisavtalens mål om å begrense økningen til 1,5 grader er ifølge FN ikke lenger mulig å nå. Hvor mye høyere den globale temperaturøkninga skal bli er avhengig av de politiske valgene vi gjør nå.

Derfor haster det å bygge opp nye næringer i takt med at vi trapper ned oljeindustrien. Norge må vise at det er mulig å ha et velferdssamfunn uten å ødelegge natur og klima.

Etter flere tiår med miljø- og næringspolitisk handlingslammelse haster det mer enn noen gang å kutte utslipp, bevare naturmangfoldet og bygge ut virkelig bærekraftig industri. Mange opplever at miljøpolitikken er mest for de som har god råd og bor i byene, og at regninga sendes til de som har minst, samtidig som de rike kan kjøpe seg ut av dugnaden.

Vi kan ikke ha en politikk som på den ene siden øker avgiftene for folk flest, og samtidig kutter skatt på formuer, selskapsoverskudd og høye

inntekter for de på toppen. Vi kan ikke ha en politikk som hindrer liv i distriktene, og samtidig fortsette med luksuscruise med høye klimagassutslipp i norske fjorder, oppvarmet innkjøsel ved hyttene i Hafjell eller fullt frislipp på business class for de som har råd.

Fra mål til handling

Alt for lenge har klimapolitikken handlet for mye om mål og datoer mange år fram i tid. Mål som enten har vært for svake eller som vi i Norge har vært tonnevis unna å nå. Fine mål som har kommet istedenfor konkrete krav til de ansvarlige. Vi trenger handling for å få ned klimagassutslippene, på en måte som ikke rammer urettferdig, men som gir storselskapene, direktørene og den politiske eliten det ansvaret de har.

Her i Oppland er det i stor grad veitrafikken som bidrar til klimautslippene våre. Ved å bygge stadig motorveier med høyere hastighet oppmuntrer vi til økt bruk av bil, både privatbil og langtransport av gods med tunge vogntog. Dette vet vi at fører til økte utslipp og større forbruk, også selv om større deler av trafikken blir el-biler.

Nå står kampen vår her i Oppland om vi skal bygge motorvei gjennom Lågendeltaets verneområde ved Lillehammer. Her er landets strengeste vernebestemmelser vedtatt, men likevel planlegges det med å bygge en ulønnsom og naturfiendtlig vei i ny trase gjennom verneområdet. Dette vil forstyrre enda større deler av livet i verneområdet, samt være med på å øke klimagassutslippene. En slik miljøfiendtlig politikk har fått støtte fra de største partiene både lokalt og nasjonalt. En sterk venstre-opposisjon på Stortinget vil kunne bidra til å stoppe denne utviklinga.

Som alternativ trenger vi en kraftig utbygging av

Hva er forskjellen på Rødt og MdG?

VALG 2021

Rødt roedt@roedt.no

Står du mellom Rødt og MDG, og synes det er vanskelig å bestemme seg? Her er en oversikt over forskjellene mellom MDG og Rødt – sånn vi ser det.

- MDG sier nei til profittfri velferd. De vil ikke få slutt på at for eksempel utenlandske oppkjøpsfond kan eie barnehager, sykehjem, omsorgstjenester og barnevern. De mener derimot at "kommerielle aktører kan på noen områder gi et større mangfold og være et positivt supplement" (se kap. 38 i arbeidsprogrammet). Rødt ønsker profittfri velferd uten kommersielle drivere.

- Rødt vil øke skatten på aksjeutbytte. MDG går ikke inn for dette.

- Rødt stemte nei til EUs energiunion Acer. MDG stemte for.

- Rødt ønsker et nytt økonomisk system som setter miljø foran profitt. MDG sier også at de er systemkritiske, men de sier samtidig at de like godt samarbeider med kapitalisme-vennlige partier på høyresiden som med partier til venstre.

- MDG sier ja til vindkraft på land, og vil ha massiv utbygging til havs. Rødt sier nei, og har en konkret plan for å skaffe nok kraft uten vindkraft.

- MDG er for EØS. Rødt er mot, og vil heller ha en ordinær handelsavtale.

- MDG vil ikke øke fagforeningsfradraget, Rødt vil gi fullt fradrag.

- MDG er for NATO. Rødt er mot.

- MDG og Rødt er uenige om nullutslipssoner i byene. MDG mener det bør innføres soner hvor kun nullutslippsbiler får kjøre. Rødt mener det fort blir usosialt om kun de som har råd til elbil får kjøre i deler av sentrum. Da er det bedre å innføre soner forbeholdt kun kollektivtrafikk og annen nyttetraffikk, og si nei til alle privatbiler.

kollektivtransport i byene, - barnehage, skole og arbeid der folk bor, og jernbane for langtransport i vårt langstrakte land.

Rødt jobber for en rettferdig miljøpolitikk, som får ned både ulikheten, utslippene og stopper tap av natur, med tiltak som skiller mellom de som har mye og lite, mellom grunnleggende forbruk og luksusforbruk, og mellom by og bygd. Vi trenger en miljøpolitikk som prioriterer jernbane framfor motorvei, trygge veier fram for større veier, og naturmangfold framfor profitt. Vi må kutte utslippene, samtidig som ingen omstilles til arbeidsledighet. Vi trenger en aktiv næringspolitikk som sikrer arbeidsplasser i hele landet, basert på demokratisk eierskap og kontroll over ressursene, fornybare råvarer og verdensledende industri.

Røds plan for rettferdige utslippskutt som monner viser hvordan vi kan redusere ulikheter og utslipp samtidig. Der regjeringa bruker sine tidligere kutt i formuesskatten som eksempel på et grønt skatteutt, og har åpnet for å bruke økte klimaavgifter til ytterligere reduksjon i skatt på selskapsoverskudd, vil Rødt sikre at det ikke er vanlige folk som må ta støytten når utslippene skal ned.

Røds viktigste arbeid er kampen mot forskjells-Norge. Det har blitt beregnet at de 20 prosent rikeste i landet vårt har fire ganger så høyt karbon-avtrykk som de 20 prosentene med lavest inntekt. De rike merker knapt prisøkning på fossilt drivstoff. En avgift som kun rammer forbruk er derfor veldig urettferdig og rammer de fattigste mest.

Røds forslag til CO₂-avgift innebærer derfor også et system som gir tilbake CO₂-avgiften til de med lave og middels inntekt. Ordningen skal

også gjøres slik at distriktene, som gjerne er mer avhengig av bil, blir kompensert. Sånn vil økningen i CO₂-avgiften også bidra til sosial utjevning, i motsetning til regjeringas skattepolitikk, som kutter skattene for de som har mest fra før. Klimarabatten kan betales ut som et månedlig beløp sånn som for eksempel barnetrygden gis i dag.

Heldigvis kan vi forandre politikken som føres i dag. I 2019 fremmet Rødt forslag på Stortinget om å utarbeide sektorvise handlingsplaner for utslippskutt fram mot 2030, og sørge for at utslippskuttene gjøres på en sosialt rettferdig måte, eksempelvis gjennom progressive miljøavgifter basert på økonomi, miljøbelastning og distriktshensyn. Dette forslaget ble nedstemt av høyrepartiene, men fikk støtte fra Ap, Sp, SV og MDG.

Vi vil sikre at stortingsvalget i høst ikke bare gir et regjeringsskifte, men også et politisk retningsskifte. Derfor vil vi jobbe for at et nytt flertall setter i gang arbeidet med rettferdige handlingsplaner for utslippskutt, som leverer der regjeringa svikter.

Det haster med et vendepunkt i kampen mot Forskjells-Norge, og en rettferdig miljøpolitikk er en viktig del av det vendepunktet. Rødt viser vei for hvordan vi skal redusere utslipp og ulikheter. Fordi det er mulig!

Les mer om Røds rettferdige miljøpolitikk

Scan med mobilkameraet

Distrikt, ja takk!

Fagre Fagernes: Rødt vil sikre levende distrikt og ta vare på naturen. Foto: Silje Hjellemarken Helland.

DISTRIKTSPOLITIKK

Silje Hjellemarken Helland Rødt Valdres

Eg er Silje Hjellemarken Helland, eg står på 7. plass på stortingslista for Rødt i Oppland. Eg er 34 år, lærar, og bur i Vang i Valdres. Røtene mine er herifrå.

Me treng endring, og me treng ein ny kurs. Eit sterkt Rødt vil styrke distrikta våre, ikkje berre i dag, men også i framtida.

Kva er så Rødt sin distriktspolitikk og kvifor er denne bra?

1. Sterkt lokaldemokrati!

I små kommunar kjenner ein som oftast til kvarandre, gjerne i fleire generasjonar bakover. Ein har også god peiling på kva som er utfordringar og styrkene til dei forskjellige lokale områda. Kunnskapen som trengs er lokal og difor er det også viktig med eit sterkt lokaldemokrati. Rødt er sterkt i mot tvangssamaslåingar både på kommunalt- og fylkesnivå. Skal ein ha samanslåing, så skal dette skje etter at ei folkerøysting har konkludert med dette.

2. Skular og barnehagar

I min heimkommune var det 4 skular og 4 barnehagar. No har me ein skule og to barnehagar. Det betyr lengre reiseveg, ofte på tvisame vegstrekkjer og fleire born og elevar i same klasserom.

Rødt ynskjer å motverke sentraliseringa og sikre desentraliserte skuletilbod.

3. Arbeidsplassar og små, lokale bedrifter

Det er viktig for alle at ein har arbeidsplassar til alle som kan jobbe. Dette skapar skatteinntekter til kommunna, og eit levande lokalsamfunn. I 2013 var

det innført ein politikk der det blei lettare å tilby deltidsstillingar og midlertidige stillingar. For oss i distrikta kunne det bety at ein ikkje fekk stor nok stilling. Rødt er for heile, faste stillingar, og for at folk skal ha ei inntekt å leve av, og ein jobb ein kan leve med.

Det finnes mange små bedrifter her av ymse sort, og det er desse som står for stabile og varige arbeidsforhold for arbeidstakarane. Me har diverre opplevd i fleire omgangar at større nasjonale selskap plutselig legg ned drifta og familiar står utan inntekt. Like knusande kvar gong. Dei små, lokale bedriftene våre er hjørnesteinar i kommunane. Dei er drivne og eigd av folk som investerer mykje i både tid og økonomi for å få bedrifta til å gå rundt. Det finst gode tilskotsordningar til oppstart av lokale bedrifter. Rødt ynskjer å styrke desse ordningane med kommunale næringsfond og regionale utviklingsmidlar.

4. Natur og landbruk

Me som bur i distrikta har eit særleg ansvar for å ivareta naturen rundt oss. Bøndene tek vare på tradisjonar og kunnskap som det tek lang tid å opparbeide seg. Bøndene er hjørnesteinar i kommunna og tek vare på kulturlandskap, kultur, tradisjonar, matsikkerheit, sjølvberging, dyreraser og flora. Kunnskapar er nedarva gjennom generasjonar, opparbeidd gjennom studier og erfaring. Bondeopprøret fekk brei stonad og protestvilja var stor, men enda diverre med eit labert resultat. Bøndene sit at med stort sett det vesle dei hadde i utgangspunktet. Kor blei det av Senterpartiet i dette? Nasjonalt ble det frykteleg stille på den kanten.

Rødt meiner at alle skal ha ein løn å leve av og med. Difor er me for eit solid lønsløft til bøndene, slik at dei kan konsentrere seg om å ha berre ein jobb.

5. Stølskultur

Dette fortentar sitt eige punkt. I Valdres har me mange levande tradisjonar som andre stader i landet har døydd ut, eller er nær ved å døyt ut. Ein av desse er stølsdrift. Før i tida var «alle» på stolane og nytte godt av dei verdiane som er å finne der. Dyra går fritt og beitar i ypparlege enger. Mange av desse stølsområda er no utbygd med hytter. Nokon er gamle hytter, og relativt få, men andre områder er nærmast oversvøymd. Rødt har nulltoleranse for nedbygging av matjord, og eit sterkt føre-var prinsipp mot alle inngrep i natur. Mellom anna difor er me imot utbygging av vindkraft, og blant anna difor er Rødt mot etablering av nye hyttefelt.

6. Kommunane og dei tilsette i serviceyrker

Pandemien har synt oss kven som er nauðsynt i samfunnet vårt og kven som vert temmeleg nytteslause når det røyntar på. Kommunen organiserer planar slik at samfunnet vårt framleis kan gå rundt. Reinholdsarbeidarar syt for at me held oss friske, helsepersonell tek vare på oss når og om noko skjer, pedagogar i skular og barnehagar syt for god undervisning, slik at framtida åt borna framleis er lys. Butikkmedarbeidarane syt for at me framleis kan ha mat på bordet og har strekt seg veldig langt for å framleis kunne levere god service. Alle desse yrka går under omgrepet kvinnedominerte yrker, dei har i pandemien synt seg å vere av dei viktigaste yrka i samfunnet, og tilfeldigvis også dei mest underbetalte yrka. Rødt ynskjer å innføre 6-timers arbeidsdag for å lette arbeidsbyrda samt at kvinnedominerte yrke må kunne få meir i lønnsoppgjer enn ramma for frontfaga for å oppnå likelønn.

7. Fellesskap

Dei fleste i min region har levebrødet sitt ved å yte tenester for dei andre i kommunna, enten det er i offentleg eller private bedrifter. Her finn me få

7. kandidat: Silje Hjellemarken Helland. Foto: Privat.

spekulantar. Me lever av kvarandre. Difor er me også avhengig av å kunne ha nok bevilgningar til kommunane for at det skal gå rundt. Her er Rødt soleklar; Rødt vil styrke kommunane ved å gi større økonomiske rammer ved tilbakeføringar frå staten.

8. Kultur

I Valdres har me også ein unik kultur med både musikk, dans, historie. Me har flotte festivalar som famnar om både folkemusikk, klassisk musikk, rock og rakfisk. Me har riddarspel og flotte teaterframvisningar. Turlag, klatreklubbar og venelag. Dette skjer i både stor- og småskala, sentralt i bygdebyen vår Fagernes, eit klatrefjell i Etnedalen eller på 1060 moh på Eidsbugarden. Felles for alt dette er at det har oppstått av lokale initiativ, noko ein har lyst til å tilføre, skape, og løfte lokalsamfunnet med. Dei lokale vert også representert, og dei flotte kulturskulane våre har ofte ein finger med i spelet. Og dei lokale stoar opp både med sponing og med frivillighet, eller felage som det heiter på Vinjerock. Rødt ynskjer slike arrangement også i framtida. Rødt vil at kultur skal utgjere 1% av statsbudsjettet og fjerne krav til lønnsemd og forretningsdrift av kulturinstitusjonar

9. Sjukehus og fødetilbod

I Valdres hadde me fram til 2012 ei fødestøye, den vart då lagt ned og fødetilbodet flytta til Gjøvik. I desse dagar er det krefter som jobbar sær iherdig og brukar sær mykje peng på å sentralisere fleire helsetilbod. Lokalsjukehusa blir forsøkt lagt ned, og me skal få ein nytt sjukehus på Moelv. Sjukehuset skal ha meir bygningsmasse, ferre sengeplassar, mindre spesialisering. Frå kommunna mi er det reiseveg til Moelv på mellom 3-4 timar. Til Gjøvik; litt kortare. Om det er akutt kan ein plassering så langt unna i værste fall vere fatalt. Ein slagpasient bør komme seg på sjukehus innan 90 minutt for skaden er uopprettelig. Rødt har også her vert veldig tydeleg. Me er imot sentraliseringa og både på kommunal-fylkes- og nasjonalt nivå. Rødt vil atterreise og sikre fødetilbod og lokalsjukehus over heile landet.

Det er vanskeleg å samanfatte alt som er bra med Rødt sin distriktspolitikk. God distriktspolitikk er heilt avgjerande for at Noreg skal halde fram med å vere Noreg, verdiane som vert skapt her er langt meir enn berre kortsiktig profit, det er historiske verdiar og verdiar for framtida. Difor er dette valget så viktig, og difor er di røyst til Rødt så viktig. Å røyste Rødt er å røyste for framtida.

Vil reversere fylkessammenslåingen: Svein Ørnsnes, førstekandidat for Rødt Hedmark. Foto: Ihne Pedersen.

Tvangsekteskapet må oppløses, ja til Oppland og Hedmark som egne fylker

FYLKESSAMMENSLÅING

Svein Ørnsnes Leder i Rødt Hedmark

Bjørn Kristiansen Leder i Rødt Oppland

Jonas Gahr Støre sa i 2019 at «Regionreformen er ett makkverk av en reform». Det er Rødt enig i, og i motsetning til AP i Innlandet, vil vi gjøre noe med den mastodonten Innlandet er blitt, vi vil skilles fra Hedmark.

Innlandet fylke er basert på et vedtak i stortinget mot den uttrykte og godt begrunnede motstanden fra Oppland og Hedmark. Opprettelsen av Innlandet var feil da, det var mot politikerens vilje, det var mot mange fagmiljøers vilje og ikke minst så var det mot folkeviljen. Grunnlaget for beslutningen var dårlig, og den utviklingen vi har sett på oppgavefordeling og økonomisk ansvar mellom stat og fylke i ettertid viser at reformen ikke har livets rett.

Rødt er et parti som tar folk på alvor, derfor ønsker vi å ha folkeavstemming om oppløsning av Innlandet. Vi vil ha aktiv demokratisk medvirkning fra de som beslutningen gjelder.

Det diskuteres rundt det ganske land om hva slags fylkesinndeling vi skal ha. Alle synes å være enige om at Viken ikke er liv laga, det samme gjelder det sammenslåtte Troms og Finnmark. Mindre fokus er det på Vestland, der strides politikerne og i Innlandet har nesten ingen løftet debatten. Rødt er tydelige og klare; vi vil skilles

Sterke fylker er tett på folket.

Fylkessammenslåingen ble frontet av partier som helst så fylkeskommunen død. Det de har oppnådd er en fylkeskommune på sotteseng. Høyre støttet av FrP, V og KrF har ikke gitt nye oppgaver eller flere penger til de nye store fylkene som ikke kan håndteres bedre i den strukturen vi hadde tidligere.

Vi har sett at regionreformen har gitt en regional sentralisering der makt og arbeidsplasser flyttes. Vi ser også at mange av de politikerne som argumenterte sterkt og godt mot sammenslåing nå sitter veldig komfortabelt i stolene sine og sier at dette er det ingen grunn til å reversere.

Demokratireform.

Rødt mener argumentene mot sentralisering fortsatt står seg; vi vil ha en reell demokratireform som sikrer regional innflytelse og makt nærmest mulig de som berøres av beslutningene. Det er et reelt behov for maktforskyvning fra stat til fylke, for at dette skal ha en god folkelig forankring bør Hedmark og Oppland igjen bli selvstendige fylker.

De som talte for en sammenslåing framhevet hvor viktig det var å kunne tale med en stemme inn mot sentrale myndigheter, sammen er vi sterkere var mantraet!

Resultatet så langt tyder ikke på det, sentrale krav innenfor samferdsel som f.eks. dobbeltspor til Lillehammer, elektrifisering av Solorbanen og Rorosbanen er lengre unna nå en før sammenslåingen.

Stem på et parti som vil gjenopprette Hedmark og Oppland, stem Rødt.

Innlandet AP har snudd i denne saken. De var sterkt for å opprettholde Hedmark og Oppland som selvstendige fylker, men etter vedtaket i stortinget forsvant kamplysten som dugg for sola og nå sitter de og forsvarer den udemokratisk gjennomførte reformen!

AP i Oppland og Hedmark skiller seg fra søsterpartiene i andre tvangssammenslåtte fylker som Finnmark, Troms, Akershus, Buskerud, Østfold. I Innlandet innrettet AP seg etter høreflertallet på stortinget og ga opp motstanden. Fylkesrådsleder, Bjørn Inge Mo (Ap) i Troms og Finnmark sa «Vår plikt er å stå for den politikken vi har lagt til grunn, ellers vil vi jo lure velgerne».

Demokrati utøves best når avgjørelser blir tatt så nært de berørte som mulig og med gode involveringsprosesser. Til dette er fylkeskommunen et godt redskap, men da må den ikke være for stor.

Rødt ønsker en lykkelig skilsmisse for et innland som ble tvangssammenslått av høyrepartiene. Flere av de politiske partiene som er for å beholde Innlandet er for å oppheve fylkeskommunen. Å legge avgjørelsen i politikernes hender er derfor uklokt, la folk bestemme, la folk stemme.

Ta pengene fra dagligvarebaronene, ikke fra bøndene

Gi bøndene en lønn å leve av: Rødt støtter bondeoppøret. Foto: Rising Damp / CC.

LANDBRUK

Bjørn Kristiansen bjornkristiansen9@gmail.com

I år ble det brudd i jordbruksoppgjøret. Bøndene sa tydelig fra om at de trenger bedre vilkår og bedre økonomi om de skal fortsette å produsere maten vår. Rødt støtter bondeoppøret, og jordbrukets krav i årets forhandlinger.

Årets jordbruksopprør kan karakteriseres som en hån mot alle oss som vil sikre et levekraftig jordbruk, forutsigbare forhold for landbruket og ikke minst lys i vinduene på alle gårder.

Jordbrukspolitikken har lenge gått i feil retning. Norge blir stadig mindre selvforsynte. Det er både negativt for vår beredskap, men også dårlig bruk av arealer. Når vi importerer kraftfôr fra andre land så legger vi beslag på deres arealer, samtidig som Norge gror igjen. Vi må utnytte våre naturlige beiteressurser fremfor å importere dyrefôr. Det enorme fokuset på volum og effektivitet som har dominert jordbrukspolitikken de siste tiårene, har gitt oss lav selvforsyning, gjeldsvekst og overproduksjon. Det setter oss i en risikabel situasjon. Og framtidsutsiktene er dystre: Produksjonskostnadene er høyere enn markedsinntektene. Kombinasjonen av voksende gjeld og overproduksjon, gir i sum sterkt økende produksjonskostnader og sterkt fallende markedsinntekter. I praksis: bøndene tjener

ikke noe særlig på å selge maten sin, og blir mer avhengige av tilskudd.

Fokuset på å produsere stort volum som har dominert norsk jordbrukspolitikken de senere årene gjør at virkemidlene i dag er i konflikt med jordbrukspolitikkenes formål. Nå har vi en politikk som ikke henger sammen med ressursgrunnlaget i Norge, etterspørselen etter mat eller driftsøkonomien til norske bønder. Det vil Rødt endre.

For å få snudd jordbruket, må vi snakke om hvorfor vi skal ha jordbruk, ikke bare om tilskuddene eller pengesummer fra jordbruksforhandlingene. Vi må svare på hvorfor vi har jordbrukspolitikk. Det er et avgjørende formål for jordbrukspolitikken å sikre beredskap, selvforsyning og matsikkerhet. Da må norsk matproduksjon skje med grunnlag i norske ressurser.

I 2018 var Rødt de første til å fremme forslag om at det skal være et mål at selvforsyningsgraden økes til 50 prosent, korrigerert for importert kraftfôr. Men det er ikke nok å ha et mål. Det må tas grep for å nå det målet. De grepene tar Rødt. I år ville vi øke ramma på jordbruksoppgjøret med en milliard. Lønna må opp på nivå med andre grupper i samfunnet. Vi har foreslått en tiltakspakke for jordbruket i revidert nasjonalbudsjett. Det må penger til for å gjøre jord drivbar, sette i stand setre, grøfte og få flere dyr ut på beite.

Rødts tydelige mål for selvforsyning er 50 prosent selvforsyning innen 2025, og 60 prosent

innen 2030. Å ta i bruk mer jord i Norge, vil innebære en ny giv for mange nedlagte jordbruksområder, særlig på Vestlandet og Nord-Norge, og for alle de små og mellomstore brukene som utnytter de små teigene i li og fjell.

Men jordbruket skal ikke bare bli lønnsomt gjennom økte overføringer. Bøndene må også få mer av overskuddet fra matvarehandelen. Nylig kunne vi se Rema-Reitan over hele forsida til Finansavisen. Det var fordi dagligvarebaronene har blitt hele 62 milliarder rikere under koronapandemien. Det er helt uholdbart at noen sitter på toppen og høver inn penger basert på bøndenes og de butikkansattes arbeid. Den enorme summen dagligvarebaronene sitter igjen med, gjør bøndenes krav til småpenger i sammenligning. Hadde bøndene sittet igjen med mer av overskuddet fra dagligvarekjedene, hadde vi hatt et rikt og variert jordbruk her i landet, og færre konflikter rundt oppjøret. For oss er det et enkelt regnestykke: Vi tar litt fra toppen, for å sikre at de som gjør den faktiske verdiskapinga får betalt for jobben de gjør. Derfor vil vi se på hvordan man kan flytte makt, overskudd og verdier fra de store dagligvarekonsernene til de ansatte og produsentene.

Alt for lenge har andre skummet fløten av bøndenes arbeid. Og skiftende regjeringer har snakka om hvor komplisert jordbrukspolitikken er. Men det er ikke så vanskelig: vi skal produsere norsk mat på norske naturressurser. Og sørge for at de som produserer maten, har ei lønn å leve av. Det går Rødt til valg på.

Styrk det norske landbruket: Rødt vil sikre norsk lambruk gode vilkår. Foto: Tjukka / CC

Rødt vil:

- Øke den norske matproduksjonen og graden av selvforsyning med grunnlag i egne arealressurser.
- Videreføre den såkalte kanaliseringspolitikken der flatbygdene og de beste jordbruksdistriktene produserer det vesentlige av korn og grønnsaker, og fjell- og dalbygdene og hele Nord-Norge produserer kjøtt og melk fra storfe, sau og geit.
- Etablere et eget løsdriftstilskudd for å sikre at alle bønder med båsjøer har økonomisk mulighet til overgangen til kravet om løsdrift i 2034.
- At bøndene og reieneierne ikke skal lide økonomiske tap fordi som følge av at levedyktige norske rovdyrstammer blir opprettholdt.
- At minstesatsen i lønnsstairiffene for arbeidskraft i landbruket skal heves.
- Å opprette beredskapslager for korn og såfrø.
- At Norge reduserer alle importkvoter for kjøtt, og at det ikke importeres utenlandske grønnsaker og frukt når norske tilsvarende grønnsaker og frukt er i sesong.
- Siden melkekvoter er samfunnets eiendom, skal privat omsetning og leie av melkekvoter avvikles, med overgangsordninger.
- Styrke mulighetene for direkte salg og nisjeproduksjon.
- Styrke jordvernet og innføre 0-visjon for nedbygging av matjord.
- Innføre investeringsmidler til bygging av siloer og fôrager som erstatning for bruk av plast til rundballer.
- Prioritere velferdsforbedringer som gir en vesentlig forbedring av livet for kylling og gris.
- At det ikke skal avles videre på eller nyttes raser som er avla fram med særtrekk som er sterkt unaturlige og skadelige.
- At alle dyr på lengre sikt skal ha tilgang til egnede arealer utendørs hele året.
- At det skal forbyes å kverne levende hanekyllinger.
- At man ikke skal kunne ta patent på levende organismer, og at bønder skal ha retten til å samle inn og så frø fra egen avling.

Vil ut av EØS: Tor Sundheim i Rødt Vestre Toten. Hanna Roberg.

Norge med EØS i gigantkapitalistenes bakgård

EØS

Tor Sundheim Rødt Vestre Toten

EØS er Norges særordning i forhold til EU. Og EU – Den europeiske union – er et traktatfestet statsforbund inngått i 1993 mellom et antall demokratiske nasjonalstater i Europa. Norges befolkning stemte mot tilslutning i 1994. Mange av motstanderne var særlig engstelige for EUs unionsambisjoner – ønsket om å løse opp de uavhengige nasjonalstatene og skape et Europas svar på De forente stater i Amerika – samt for det såkalte demokratiunderskuddet, at EUs maktorganer er utpekt-, snarere enn utvalgt på demokratisk vis.

EU-motstandernes unionsangst var solid basert på erfaring. For folkeavstemminga i 1972, om tilslutning til EUs forløper, EEC (Det europeiske økonomiske fellesskap), advarte motstanderne mot at EECs mål var å skape en union. De ble beskyldt for å male Fanden på veggen; unions-ideen var angivelig reint oppspinn. Vel tjue år seinere, i 1993, var unionen et faktum – til og med navns nevne: Den europeiske union.

Året etter, i 1994, var Arbeiderpartiets statsminister Gro Harlem Brundtland på barrikadene, i spissen for en brei allianse av høyreorienterte partier og organisasjoner. De kjempet igjen for norsk medlemskap i unionen. Men folket sa NEI! igjen – likevel lot stortingsflertallet seg overtale av statsministeren til å slutte seg til Den Europeiske union, gjennom et kvasimedlemskap, kalt EØS. EØS ble riktignok framstilt som noe helt annet enn det folket sa nei til, men i realiteten er det et tilnærmet medlemskap, uten stemmerett i EU.

EU-tilhengernes intensjon var formodentlig at folkeflertallet etter hvert skulle innse at vi måtte helt inn, for å få stemmerett. Men det gikk ikke slik. Misnøye med sentraldirigeringa fra Brussel, uten reell demokratisk kontroll, har ikke bare skapt Brexit, men også uro i flere andre land. For Norges vedkommende har det blitt enda verre, sett fra EU-tilhengernes side: Fagbevegelsen er en stadig større del av arbeiderklassen har nemlig tatt inn over seg at hovedsubstansen i EU er de fire frihetter – fri bevegelse av kapital, arbeidskraft, varer og

tjenester – hvilket i klartekst er tilrettelegging for kapitalistisk rovdrift og grådighet. Tut og kjø! Dette har blitt stadig mer merkbart utover i det nye århundret. Det norske lovverket har steg for steg blitt tilpasset storkapitalens behov. Statlig eiendom og drift har blitt vingeklippt og avhendet til fordel for privatisering og konkurranse. På kort tid har f.eks. Statoil, Hydro og NSB, samt Kongsberg våpenfabrikk og Raufoss ammunisjonsfabrikker, gått ut av statlig kontroll, blitt oppsplittet og privatisert.

Kommunenes handlingsrom blir stadig innsnevret for å fremme «rettferdig konkurranse på lik linje med private aktører». Disse aktørene stikker sugerør sine ned i felleskassa og suger ut av stadig nye områder av den skattefinansierte velferden. Mest kjent for tida er velferdsprofittorenes finansakrobatikk- og maktutfoldelse i barnehagesektoren. Kommunalt renhold har også vært utsatt og blitt merkbart forringet. For ikke å snakke om hvordan forretnings- og lønnsomhetstankegangen har tatt over styringa av sjukehus.

I privat sektor må norske arbeidere konkurrere med billig arbeidskraft fra fattige EU-land, samtidig som utenlandske turbokapitalister overtar hele bransjer og skaper mafiatilstander i deler av norsk næringsliv, kanskje det mest groteske eksemplet er bygg- og anleggsbransjen i Oslo-gryta. En naturlig- og forventet utveksel fra dette ivesen er private firma for leie av arbeidskraft. Tidligere var «Arbeidskontoret» en offentlig etat, nå kan gud og hvermann tjene seg rik på å koble grådige kapitalister, som opererer i den legale gråsona, med svært svakt stilte arbeidssøkere fra fattige EU-land. De er rimeligvis villige til å selge arbeidskrafta si til langt under markedsprisen her i landet. Dermed er det duket for at utleieren sikrer sin del i dobbel dose, der han sitter på begge sider av forhandlingsbordet, som representant for de som leier inn på den ene sida og for de som leier ut på den andre.

For å gjenvinne nasjonal kontroll og redde stumpene av den norske modellen, må vi snarest mulig ut av EØS. Det blir lettere for Norge å endre sin indirekte tilknytning til EU via EØS, enn det var for Storbritannia å komme seg ut av unionens direkte grep. Rødt har som mål å være en betydelig aktor i fellesfronten for å melde Norge ut av EU. Partiet er på linje med Nei til EU for å videreutvikle handelsavtalen som ble satt på vent i 1994, da Norge gikk inn i EØS. Den vil automatisk tre i kraft igjen når vi går ut.

Velferdskommunen - Rødt vil ha styrka kommuneøkonomi!

Vil sikre velferden: En god kommuneøkonomi er avgjørende for velferden vår. Foto: Stig Morten Waage / CC.

ARBEIDSLIV

Dag Nicolaisen Rødt Gran
Maria Nilsen Aksberg Rødt Vestre Toten

Begrepet velferdsstaten har gått inn i norsk dagligtale. Like viktig er begrepet «velferdskommunen». De tyngste omsorgs- og velferdstjenester ytes i kommunene. Dessverre er det slik, som enhver kommunestyrerepresentant smertelig har fått erfare, den samme «velferdsstaten» sulteforer sine kommuner.

Vi har alle opplevd det samme, hver eneste budsjettbehandling ender opp med krig i lokalavisene, om kutt, skolenedleggelse, altfor få sjukehusplasser, redusert hjemmehjelp og ikke penger til vedlikehold av nødvendig infrastruktur. Mens lokalpolitikere sloss seg imellom for å finne ut hvor det smerter minst og kutte, kan staten med verdens største pengesekk, penger på bok som det heter, toe sine hender. Dette er en virkelighet Rødt vil endre på. Det finnes penger både hos de rikeste i Norge og ikke minst i statskassa, til at alle som trenger det kan få den omsorg de fortjener. Et gammelt ord sier at hvordan vi behandler våre svakeste, definerer hva slags samfunn vi er. Et viktig krav fra Rødt er derfor økte rammebevilgningene til norske kommuner. I vårt alternative statsbudsjett i 2021 foreslo vi å øke inntektene til kommunene i Innlandet med 493,9 millioner, og vi foreslo 35,3 millioner i økt inntekt til Innlandet fylkeskommune. Vi sloss for en bedre kommuneøkonomi på Stortinget, og i kommunene

og fylkestingene vi er representert i.

Det er 486.000 ansatte i kommunene fordelt på 400.000 årsverk. Av disse jobber over 200.000 i skoler og barnehage og 215.000 i helse- og omsorg, - og bare 6% i administrasjon. Det er på «gulvet», i nærkontakt med elever, barnehageunger, med pleietrengende eldre og vi finner de ansatte som skaper «velferdskommunen». Når koronapandemien tok tak i Norge, var det det ikke minst kommunalt ansatte som fikk oppgaven i fanget, sammen med kollegaer som jobber på sykehus og høyere utdanningsinstitusjoner. Og det de fikk etterpå var fortjent klapp, som ikke er godkjent valuta for å betale regninger.

75% av kommunalt ansatte er kvinner, ofte underbetalte kvinner. Det er ikke de som stikker av med kronene når inntektene i Norge fordeles. Lav lønn setter rekrutteringen til offentlig pleie- og omsorg og skole i fare. En bedre kommuneøkonomi vil også kunne gi bedre lønns- og arbeidsforhold for de ansatte.

Helsedepartementet/Norsk Sykepleierforbund kunne fortelle at over 2 milliarder kroner brukes for å kjøpe inn helsevikarer fra bemanningsbyråer til kommuner/fylkeskommuner. Få arbeidstakere drømmer om å jobbe for et vikarbyrå, innleie er kortsiktig, dyrt og dårlig for ansatte og pasienter. Samtidig kontrollerer Stendi, eid av amerikanske multimilliardærer med base i skatteparadis, 25% av all privat omsorg i Norge. Hver fjerde krone norske kommuner bruker på å kjøpe tjenester innen psykisk omsorg, barnevern, rusomsorg mv. går rett inn i Stendi, forteller Fagbladet, medlemsbladet til Fagforbundet. Nei, vi i Rødt ønsker god nok økonomi i norske kommuner, slik at offentlige tjenester kan utføres av offentlige ansatte i hele stillinger med god lønn, til beste for brukere av tjenestene.

Stadige krav om mer profitt og forbruk er i ferd med å ødelegge jorda vi bor på. Barna våre vil vokse opp i en farligere verden på grunn av global oppvarming. Vårt slagord er RETTFERDIG miljøpolitikk. Investeringene for å møte konsekvensene av manglende miljøpolitikk er det kommunene som må bære. Et absolutt krav fra Rødt er at staten må fullfinansiere de økte utgifter dette fører til for kommunene. Allerede i dag ser vi at kommunene mangler midler til nødvendig vedlikehold av skoler, sjukehjem, vei, vann og kloakk, fordi alle pengene må gå til helt nødvendig drift. Etterslepet er gigantisk i de aller fleste kommunene. Skal ikke innbyggerne få føle miljøforverringen i form av flom o.l., må den kommunale økonomien styrkes.

God kommuneøkonomi har også med demokrati å gjøre. Rødt er for et sterkt lokaldemokrati, hvor innbyggerne får reell mulighet til å delta i avgjørelser som gjelder hverdagen og livsvilkårene sine. De beste avgjørelsene tas nær folk. Når forskrifter, anbudsregler, pålagte oppgaver og bundne driftsutgifter fra sentrale myndigheter og EU/EØS overstyrer frihet til egne valg, - når det knapt finnes frie inntekter å fordele, blir lokaldemokratiet kun en øvelse uten innhold, og handlingsrommet for folkevalgte innskrenkes. Vi ser i dag at rekruttering til valglistene til kommunale valg er vanskeligere enn før, rett og slett fordi få vil sitte i et kommunestyre å få kjefte for ansvar for beslutninger de allikevel knapt kan påvirke. Rødt er for mer demokrati, og for at vi skal kunne ha folk boende i by og bygd, så er en styrket kommuneøkonomi en forutsetning for at vi skal kunne bygge landet, også i små- og mellomstore kommuner.

Sekstimersdagen – et verktøy mot deltidsfella

Vil ha kortere arbeidstid: Rødt støtter innføring av sekstimersdagen. Foto: Darron Fick / CC.

ARBEIDSLIV

Erik Cato Haug og Marthe Ingeborg Myhre
Rødt Østre Toten

Faste heltidsstillinger er for de fleste helt nødvendig for å kunne planlegge hverdagen, stifte familie, få boliglån, bedre pensjon, og å kunne delta i samfunnsaktiviteter. De aller fleste sikter seg inn på en utdanning de tenker de kan være gode på, trives i og ikke minst som gir dem ei lønn de kan leve av.

Deltid fører til ulikhet og i dag er det altfor mange lønnstakere som jobber deltid mot sin vilje, for la oss være ærlige – hvor mange kjenner du som jobber deltid frivillig? Flest deltidsstillinger finner vi i kommunesektoren. Dette gjelder særlig innen helse og omsorg, hvor kun en av tre som jobber turnus har hel stilling. I tillegg er det utstrakt bruk av deltid innen renhold og for ansatte i skole og skolefritidsordning. Ikke minst gjelder dette nyutdanna fagarbeidere. Flere og flere kommuner åpner armene og tar imot flere læringer enn de anbefalte 1 pr. 1000 innbygger, noe som er vel og bra. Dette får kommune skryt for, delvis fortjent. For hva skjer med læringene når de etter endt læretid står der med beviset på endt utdanning i hånda? Da må de shoppe vakter for å få det til å gå rundt til neste lønning. Med et fagbrev får du et bevis på at du mestrer og er kompetent i den jobber du har trent på gjennom 2 år som lærling. Hva sier vi når enkelte fagbrev kun er gode nok til å gi deg en 20,3% helgestilling eller et årsvikariat på 61,7%? Er det virkelig rekrutterende? Å lovfeste retten til lærlingeplass ville vært et skritt på veien,

men det hjelper ingen ting om vi ikke får til en heltidskultur. Da vil nyutdannede fagarbeidere like fordømt stå der med et fagbrev som ikke tillater dem å gjøre hele jobben, kun småprosenter av den. For at kommunesektoren skal være en attraktiv arbeidsplass i framtida er det viktig at nyutdanna får mulighet til å starte jobbkarrieren i en heltidsstilling. Deltidsproblematikken er også et likestillingsproblem. Før i tida slo man seg til ro med at mannen jobbet og tjente penger mens kvinnen passet barn, laget mat og stelte hjemme. I verdens mest likestilte land er kvinner overrepresentert blant deltidsarbeidere og tjener langt mindre i snitt enn hva menn gjør. I 2021 ønsker ingen kvinner å måtte være avhengig av en mann økonomisk fordi hun selv ikke får stor nok stilling til å forsørge seg selv.

Rødt ønsker derfor å lovfeste retten til heltid. Vi mener deltid skal være en mulighet, men at heltid skal være en rettighet. Å lovfeste rett til heltid betyr i praksis at arbeidsmiljøloven skal slå fast at alle ansettelse som hovedregel skal være i full stilling. Da blir det slik at unntakene må begrunnes, og flere vil ansettes i fulle stillinger. Mange kommuner snakker om en «heltidskultur» hvor fasiten ser ut til å være et mangfold av arbeidstidsordninger som består av alt fra tradisjonell tredelt turnus til langvakter og medlevertturnus. Slike arbeidstidsordninger kan på kort sikt gi større stillinger, men på lang sikt er faren stor for at det vil føre til at ansatte ikke klarer å stå i jobben fram til pensjonsalder da slike arbeidstidsordninger utfordrer de ansattes helse, verne- og velferdsmessige behov, noe som igjen fører til ulike varianter av deltid. Med andre ord, å snakke om «heltidskultur» uten å forkorte arbeidsdagen fører ikke fram, man må derfor se på en innføring av sekstimersdagen som et verktøy mot deltidsfella. For det første

For sekstimersdag: Erik Cato Haug og Marthe Ingeborg Myhre. Foto: Privat.

vil en innføring av sekstimersdagen gi de mange som jobber ufrivillig deltid ei lønn de kan leve av. Mange av de som allerede jobber deltid, og som ikke får høyere stilling eller som ikke orker å arbeide mer, vil få mulighet til full lønn, og det vil skape et mer inkluderende arbeidsliv. Kampen for heltid, høyere lønn og kortere arbeidstid har historisk vært fagbevegelsens kampsak, men denne kampen har stått stille i mange år. Rødt vil derfor jobbe for at sekstimersdagen kan innføres gradvis gjennom de kommende tariffoppgjørene ved at produktivitsveksten tas ut i form av kortere, daglig arbeidstid. Vi vil også arbeide for at det bevilges statlige midler gjennom et «sekstimersdagsfond» som kan gi støtte til kommuner som vil starte pilotprosjekt med sekstimersdag. Slike pilotprosjekt må utvikles gjennom det lokale partssamarbeidet med det formål at vellykka prosjekt må bli varige ordninger.

Pensjonsreformen forsterker Forskjells-Norge

Vil reversere pensjonsreformen: Rødt mener at folketrygden skal være grunnpilaren i velferdsstaten og ha pensjoner og ytelser som skal sikre økonomisk trygghet for alle. Foto: Pexels / CC.

PENSJON

Maria Nilsen Aksberg mariaaksberg@gmail.com

På Lillehammer møter jeg pensjonist Helge Galtrud. Han er tillitsvalgt for pensjonistene i Fagforbundet Lillehammer, og aktiv i lokallaget i Rødt. Tidligere har han vært både fagforeningsleder, lokal LO-leder og han har engasjert seg i flere pensjonsnettverk i fagbevegelsen, for å nevne noe. Vi tar oss en prat om pensjon.

Hva er det verste med pensjonsreformen?

Pensjonsreformen driver fram sosial ulikhet. De nye ordningene skal kutte i pensjonen for alle, men de som har aller mest og best helse, kan få mer i pensjon enn de hadde i lønn da de jobba. De som slites ut i arbeidslivet og må gå tidlig, er de som straffes. Det er en sosial profil på pensjonsreformen som rammer skjevt, og den sosiale profilen var unødvendig. Det handler ikke om å jobbe så mange år som mulig, men å jobbe så lenge etter 62 år som mulig. De yrkesgruppene som begynner tidlig i arbeid, gjerne før de er 20 år, er som regel de som har størst behov for å bli pensjonert tidlig. De samme gruppene har dårligst helse og lavest levealder. Kokker, drosjesjåfører og ufaglærte arbeidere lever i snitt ca. ti år kortere enn de med lang utdanning og sein inntreden i arbeidslivet. En kokk som jobber i 42 år fra 20 til 62 vil få mye mindre i pensjon enn en akademiker som jobber like lenge, for eksempel fra 28 til 70 år. Og det sjøl om de skulle ha tjent akkurat like mye i løpet av yrkeslivet.

Hvilke ordninger må vi endre på?

Det viktigste er levealdersjusteringen. På vanlig norsk betyr det økt pensjonsalder for å få den samme pensjonen som de som er født før 1944 fikk

Pensjonseksperter: Helge Galtrud. Foto: ?

ved 67 år.

Pensjonsreformen kommer på sikt til å øke forskjellene mellom kvinner og menn. Vi gikk fra noe som het besteårsregelen, at de 20 beste årene dine i arbeidslivet teller, til alleårsregelen. Alleårsregelen betyr at gode og dårlige inntektsår teller like mye. Tidligere kunne 20 gode år veie opp for år med lavere inntekt. Flere kvinner enn menn taper på denne regelen. Kvinner får barn, og mange kvinner jobber deltid, noen hele arbeidslivet.

Selv om reglene i de nye ordningene er kjønnsnøytrale, så er ikke arbeidslivet det, og dette går hardt ut over deltidsarbeidere.

Vi har også avtaletfestet pensjon(AFP), som før var en tidligpensjon, men som nå har blitt en tilleggspensjon. Dette rammer sliterne i arbeidslivet, som har behov for å kunne gå av ved fylte 62 år. Partene i arbeidslivet holder på å forhandle om en ny AFP. Arbeidstakerne vil ha en bedre ordning, som omfatter flere og tetter hull som finnes i dagens ordning, mens både regjeringen og arbeidsgiverne ikke vil betale mer inn til ordningen. Nå har LO og NHO blitt enige om at det ikke kan bli noe bedre ordning uten at noen betaler for det. Det kunne vi ha fortalt de for lenge siden.

I tillegg har vi uføres alderspensjon som

blir kraftig kuttet, noe vi må få endret på. Løpende pensjoner må også reguleres i takt med inntektsutviklingen og ikke underreguleres slik som nå.

Hvordan kunne reformen bli vedtatt?

Jeg mener det handler om desinformasjon, og at det ble gjort mange forskjellige endringer på mange forskjellige ordninger. De som gikk i spissen for reformen var Jens Stoltenberg og hans menn. Det var mest menn, med høy lønn og lette jobber som gikk i spissen for å utforme og få vedtatt pensjonsreformen. Vi har klart å bremse dette i offentlig sektor, men nå er endringene vedtatt.

Hvis vi ser litt større på det, så var det et utvalg av ledere for Europas største selskaper som på slutten av 1990-tallet leverte en rapport om pensjonspolitikken til EU. De krevde kort fortalt lavere pensjoner for arbeidsfolk og økt privat sparing, for de som har råd til det.

Hvem vinner og hvem taper på pensjonsreformen?

De som tjener på det er bankene og forsikringsselskaperne, på grunn av større marked. Ansvar for pensjonen skyves ned på arbeidsfolk, slik at bankene skal tjene på det. I stedet for at vi har et kollektivt ansvar, så er det blitt individualisert. Formålet med Folketrygden om omfordeling, er blitt dårligere. De som taper på det, er selvsagt oss arbeidsfolk. Dere som er unge er de største taperne, for jo mer gjennomsnittlig levealder øker, jo lengre må dere jobbe for å kunne gå av med pensjon. Og kvinner taper selvsagt mer enn menn.

Hva kan vi gjøre for å endre på dette?

Vi må ha politisk og faglig kamp for en solidarisk, rettferdig pensjon. Det er det eneste som hjelper. Vi ser det nå i år, når det er valgår. I trygdeoppkjøret fikk pensjonistene en viss kompensasjon etter seks år med underregulering av pensjonen. Dette var en regel som ikke skulle gå an å bryte, men som ble gjort i år, fordi det var et stort folkelig press. Vi må kjempe på tvers av offentlig og privat sektor, sammen med både pensjonist- og brukerorganisasjonene.

Rødt har god politikk på pensjon, og vi kommer nok til å stille gode forslag på Stortinget. Men det kommer ikke til å bli vedtatt endringer hvis vi ikke har makt bak kravene, gjennom folkelige bevegelser. Ingenting er umulig å endre på. Du trenger ikke å kunne det kompliserte regelverket rundt pensjon for å skjønne at reformen ikke er sosialt bærekraftig. De store linjene og prinsippene om en solidarisk rettferdig pensjon er det vi må kjempe for.

Har vi råd til en anstendig pensjon til alle?

Rødt mener at en svært beskjeden økning i skattene hadde vært nok til å dekke inn økte pensjonsutgifter. Vår skattepolitikk baserer seg på at det er de som har mest som skal betale mer. Husk at også pensjonister betaler skatt og vi betaler store egenandeler om vi skulle få kroniske sykdommer eller ende våre dager på et sykehjem. Lavere pensjoner betyr også lavere skatteinntekter for kommunen og mindre å betale med på sykehjemmet.

Hvis du skulle gitt et råd til dagens unge om pensjon, hva skulle det vært?

Dere må tenke kollektivt! Man kan ikke tenke individuelt om pensjon. Drit i å lese forsidene til VG om hvordan du kan få en god pensjon, dette skal velferdsstaten sørge for. Organiser deg i fagbevegelsen og kjemp sammen om sosiale endringer!

AAP-aksjonen

AAP- aksjonen ble stiftet 12 juni 2019. Foreningen har over 1700 betalende medlemmer, i tillegg er 19000 personer medlem av foreningens Facebook gruppe, som er åpen for alle. Mange av disse støtter foreningens formål. Over 70 prosent av som har meldt seg inn i foreningen er kvinner.

Leder av AAP aksjonen: Elisabeth Thoresen. Faksimile: NRK

AAP- aksjonen er en ideell organisasjon som har som kortsiktig mål å sikre de som blir syke og uføre, en avbruddsfri inntektssikring fra folketrygden inntil de er endelig avklart opp mot arbeid eller uføretrygd. Slik er det ikke i dag. AAP- aksjonen krever at AAP- kuttet reverseres og at makstiden for AAP utvides vesentlig, at karenstiden fjernes og at folk sikres økonomisk trygghet. AAP- aksjonen mener at alle skal sikres at de har mat i kjøleskapet, til de er endelig avklart mot arbeid eller uføretrygd. Makstiden for AAP må økes fra 3 til 4 år, slik det var tidligere og det må bli enklere å få AAP utover dette ved behov, f.eks. når behandlingen og avklaring tar lenger tid. Alle ytelser må være så anstendig, at de sikrer et verdig liv. Endringene i folketrygdlovens kap. 11, som ble innført med virkning fra 1. januar 2018, MÅ REVERESERES og vi sier nei til redusert minstesats for unge syke under 25 år. AAP- aksjonen krever at NAV får rutiner og ressurser til rask avklaring og nødvendig oppfølging styrkes. Brukere med hjelpebehov må ha lovfestet aktivitetsrett. Arbeidsrettet tiltak, må og skal være tilpasset den enkeltes behov, muligheter og funksjonsnivå. AAP- aksjonen mener det er bra både for samfunnet og den enkelte at det legges til rette for de som rammes av sykdom får utnyttet sin eventuelle restarbeidsevne. Det er imidlertid ingen som får bedre helse av å bli fattigere. Tvert om er økonomiske problemer sykdomsfosterkende og gir både dårligere liv g dårligere helse. Reduksjon av ytelser for å «stimulere til arbeid» er en slem og feilslått politikk, som ikke virker. Syke og uføre som ikke er ferdig avklart av NAV, skal henvises til økonomisk sosialhjelp.

På spørsmål om hvordan Elisabeth Thoresen

Hva mener Rødt om AAP?

Arbeidsavklaringspenger (AAP) er en rettighetsytelse fra folketrygden som skal sikre deg inntekt i perioder, der du for en eller annen grunn har sykdom eller skade har behov for hjelp fra NAV (velferden vår) for å komme i arbeid. I 2007 gjennomførte den mørkeblå regjeringen en rakte lovendringer som forringet rettighetene til de som mottar arbeidsavklaringspenger. Maksimal stonadsperiode ble redusert fra fire til tre år og vilkårene for forlengelse ble strammet inn og maksimal forlengelse ble begrenset til to år. Disse endringene har fått store konsekvenser for enkeltmennesker. Det tar i gjennomsnitt ca. 7,5 år fra uføretidspunktet til uføretrygd blir innvilget. Det betyr at de aller fleste som venter på avklaring for en trygdeytelse eller arbeid, må vente i snitt 7,5 år før de blir avklart. Makstiden på AAP er altså tre år. Det betyr 4,5 år uten inntekt, der de syke må søke økonomisk sosialhjelp for å ha mat på bordet og tak over hodet. Mange opplever at før de i det hele tatt kan søke om økonomisk sosialhjelp, må de først bruke opp sparepenger, selge bil og hytte. Noen opplever også at de blir bedt om å selge huset sitt og finne seg et billigere sted å bo. Er det slik vi ønsker at Norge

opplever brukerens situasjon, svarer hun: Hvordan jeg opplever brukernes situasjon: For den gruppen som ikke blir ferdig avklart opp mot arbeid og/eller en uføretrygd i løpet av tiden på AAP, så er fortvilelsen stor. Det vi kan oppsummere med er:

Flere ti-talls tusener syke og uføre er rammet AAP kuttet, de fleste er mellom 40 og 60 år og mange er skjøvet ut i fattigdom. Halvparten er barnefamilier. Tusenvis har søkt, og må søke økonomisk sosialhjelp. Tusenvis har blitt og blir forsørget av ektefelle eller lever på oppsparte midler, salg av eiendom eller bolig. Unge voksne under 25 år som er syke og som har flyttet hjemmefra, er blitt og blir sosialklienter fordi minsteytelsen er drastisk redusert. Åtte av ti som har mistet ytelsen, har store økonomiske problemer og mange er uten penger til å betale for mat, husleie og medisiner. Mange må flytte fra hus og hjem. Lajla Berget (47) fra Haugesund utdannet sosionom og jobber til daglig som jobbspesialist i NAV, konkluderer i sin masteroppgave at: «de som blir rammet av karensåret resignerer, får høyt lidelsestrykk på grunn av sterke følelser av angst, skyld og skam, forakt og selvforakt, sorg og maktesløst sinn» Helsen blir vesentlig dårligere og avstanden til arbeidslivet øker. Tilliten til NAV svekkes. Politikken i de siste 8 årene har vært – og er brutal. Syke blir sykere av dette og de skyves lenger unna arbeid, enn noen gang tidligere. Tryggheten er borte. Mitt hjerte blør for hva jeg er vitne til. Jeg er lei meg, frustrert og sint. At vi her i Norge skal være vitne til en politikk som rett og slett straffer syke og skadede mennesker hadde jeg aldri trodd jeg skulle oppleve. Det er også skremmende at vi blir møtt med at: «dette er ikke sant, alle syke i vårt land har en inntekt» skriver Elisabeth Thoresen.

skal bli? De som er så uheldige å bli kronisk syke, blir taperne på alle områder i samfunnet. Det er også slik at de mange må vente lenger enn 7,5 år på avklaring mot arbeid eller trygd. En halvpart av de som har fått innvilget AAP, har brukt i gjennomsnitt over ti år og i noen enkeltsaker har det gått over 20 år. Kun 40 av 300 klarer å bli ferdig avklart innenfor fire år, med ett år på sykemelding for overgang til AAP i tre år. Dette er helt uakseptabelt i vårt samfunn, vi finansierer velferden over skatteseddelen vår og på den måten bidrar vi, skattebetalerne til at det skal være trygt å bli syk i Norge og at vi skal få adekvat helsehjelp når vi trenger det.

Rødt vil:

- Reversere kuttene i arbeidsavklaringspenger (AAP) og utvide AAP ordningen til fire år. Forlengelse utover fire år skal gis der hensiktsmessig avklaring ikke er ferdig. Avskaff karensperioden for dem som har mottatt AAP
- At det må bli enklere å kombinere uføretrygd, AAP og andre ytelser med utdanning og arbeid.

Ja til lokalsykehus: Rødt vil sikre et fullverdig helsetilbud i Innlandet. Foto: Bjørn Kristiansen.

LOKALSYKEHUS

Finn Olav Rolijordet finno@roedt.no

I sommer velsignet helseminister Bent Høie vedtakene i styrene i både Sykehuset Innlandet HF og Helse Sør-Øst RHF om å legge ned sykehus i Innlandet til fordel for et Mjøssykehus. Mens styret i SI ønsker å bygge det på Brumunddal så ville HSØ legge det til Moelv og slik ble det i HSØ-styret med styreleder Svein Gjedrem sin dobbeltstemme.

Det måtte til fordi styret var uenig seg i mellom om lokaliseringen. I tillegg fremmet ansatte-representant Christian Grimsgård et eget forslag som kun fikk hans stemme, men det tok utgangspunkt i hva folk flest i Innlandet mener: at Mjøssykehuset ikke skal bygges.

Rødt er motstander av Mjøssykehuset. Medlemmer i Rødt har i mange år vært engasjert i kampen for lokalsykehusene. Her er vi på linje med folket. Meningsmålinger over nærmere 10 år viser at flertallet mot sentraliseringen er stabil over 50

%, mens tilhengerne aldri har utgjort flere enn 35 %. Så hvordan i alle dager kom vi da til det at det blir et Mjøssykehus? At det er riktig å legge ned Gjøvik og Hamar, at Elverum skal miste akuttfunksjonen, at de psykiatriske sykehusene Reinsvoll og Sanderud legges samt at Granheim Lungesykehus med sine relativt få pasienter skal inn i Lillehammer Sykehus?

Først og fremst mener Rødt at de store partiene, Arbeiderpartiet og Høyre, har sviktet. Går vi noen år tilbake var det faktisk massiv motstand også blant disse partiene mot sentralisering og etablering av et hovedsykehus. Modellen da var å legge ned alle sykehusene og bygge et nytt. Det ble for dramatisk. Så kom Anne Enger inn som styreleder i SI. Hun var litt lurer. Hun sa at vi skal bygge et lite hovedsykehus og at det fortsatt skal lyse i alle vinduene i eksisterende sykehus. Den gikk mange politikere, ordfører og rådmenn på – men ikke folket. Dermed har bildet blitt at mange kommunestyre og fylkesting har vedtak på å støtte Mjøssykehuset. Motstanderne er nedstemt med unntak i noen få kommuner. Elverum gikk klart inn for å beholde sitt akutt sykehus og Vestre Toten kjemper for Reinsvoll Sykehus og at akutt sykehuset på Gjøvik må opprettholdes. Hva er så galt med et Mjøssykehus? Rødt legger

vekt på to hovedgrunner for å gå imot prosjektet:

- For det første betyr det en stor overføring av pasienter til kommunene
- For det andre er vi helt uenige i at samlokalisering av somatikk og psykiatri er riktig

Selv om befolkningsutviklingen i Innlandet ikke er slik vi ønsker så vil den demografiske utviklingen medføre at flere trenger sykehusbehandling. Det følger at vi blir flere eldre og selv om mange eldre er friskere lengre så er det flere eldre som får et sammensatt sykdomsbilde. Denne økningen i pasientbehandling er beregnet til ca 20 % (litt ulike prognoser opp gjennom årene). Sykehuset Innlandet planlegger ikke for å ta denne økningen, flere pasienter vil nemlig bli overført til hjemkommunene. Overbygningen for denne storstilte pasientoverføringen kalles Helsefelleskap – kommunene og SI inngår avtaler om framtidig pasientbehandling. I tillegg skisseres det at vi det blir både helsehus og hjemmesykehus. Vi har ingen tro på at god behandling på sykehus fram til du er frisk kan erstattes av kommunale tjenester. Og med dårlig økonomi i SI blir presset på utskrivning stort.

Når det gjelder samlokalisering av somatikk og

Foreløbig reddet: Rødt vil sikre et fullverdig helsetilbud i Innlandet. Foto: Bjørn Kristiansen.

LOKALSYKEHUS

Finn Olav Rolijordet finno@roedt.no

En lang tids kamp førte fram. Granheim og Kringsjåtunet er foreløpig reddet.

Det er å håpe at den lange tiden med dårlig behandling og usikkerhet fortsatt har intakt det fantastiske fagpersonellet som er garantisten for det gode helsebringende arbeid disse institusjonene er kjent for.

Oppskriften bør være klar:

- Stem inn et nytt Storting høsten 21 hvor de partier og representanter, som støtter de to neste punktene, får et flertall

psykiatri så representerer planen til SI et nedtak av 100 døgnplasser. En slik dramatisk nedbygging av det psykiatriske omsorgstilbudet i Innlandet vil skape en krise innen psykiatrien. Dette er uavhengig av det økte behovet under pandemien. Her står Rødt sammen med de ansattes aksjon på Reinsvoll om å beholde sykehuset med de kvalitetene som ligger i de naturskjønne omgivelsene til sykehuset. Dette brukes aktivt i behandlingen og kan aldri erstattes av lukke rom og balkonger slik vi har sett det ble på Kalnes, sykehuset i Østfold.

Det er mange andre perspektiver å vektlegge i kampen mot Mjøssykehuset. Ikke minst det miljømessige. Mjøssykehuset blir en arbeidsplass for 6 000 ansatte og med færre innbyggere i dagens Moelv sier det seg selv at det blir mange unødvendige arbeids- og pasientreiser. Rødt støtter den nasjonale målsetningen om at store offentlige arbeidsplasser skal ligge i byer og ser ingen grunn til å gjøre unntak for sykehus. Ledelsen i Sykehuset Innlandet forbereder nå overgangen til Mjøssykehuset. Men kampen er ikke over. Veilederen for endringer i sykehusstruktur pålegger å se på det såkalte o-alternativet i konseptfasen som vi har kommet til nå. Det betyr er reell utredning av å møte framtida med

- Helseforetaksmodellen som Ap gjennomførte og Høyre fremelsker må avsluttes.
- Hovedsykehusmodellen må skrotes. Eksisterende sykehus og helseinstitusjoner må bevares og styrkes

Rødt vil være med i kampen for å bevare sykehusstrukturen og sikre at Granheim og Kringsjåtunet også framover vil kunne fortsette sitt gode helsearbeid for alle de som trenger faglighet og trygghet i sitt sykdomsforløp.

Stem inn Rødt Oppland på Stortinget!

eksisterende struktur. Rødt er overbevist om at det er riktig vei å gå. Lokalsykehus med akuttfunksjon og fødeavdelinger er måten å møte framtida på. Det hevdes at utviklingen på medisinsk-teknisk utstyr krever et moderne sykehus med samlede funksjoner. Vi tror at nettopp den tekniske utviklingen er med på kunne drive videre på eksisterende struktur fordi teknologien virker desentraliserende i seg selv.

Rødt støtter de sykehusaksjonene som fortsatt er aktive mot Mjøssykehuset. Vi vil følge utredningen av o-alternativet nøye. Vi vil markere motstand mot endringer i eksisterende sykehus som forringer deres funksjon for lokalbefolkningen slik som sommerstengt fødeavdeling. Viss disse byråkratene i helseforetakene får drive som de vil så forringer de offentlig sykehusene og private sykehus står klare til å dekke behovene som det offentlige sykehuset ikke lenger dekker. Slik vil vi ikke ha det – vi vil ha et sterkt offentlig eid sykehusvesen også i Innlandet.

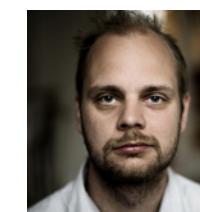

SØR-TRØNDELAG:

Vil ha lederlønningene ned

Fylkestingsrepresentant og 1. kandidat i Sør-Trøndelag, Hege Bae Nyholt, reagerer på lønna til den nyansatte fylkesdirektøren, Carl-Jakob Midttun.

– En leder bør ikke ha en årslønn som er det dobbelte av ansatte man leder. Det bør heller ikke være lønnen som motiverer til en slik jobb. Avstanden mellom de som skal ledes og de som leder, er så stor at det er et demokratisk problem – etter mitt syn, sier Nyholt til Trønder-Avisa.

ROGALAND:

Vil ha gratis tannhelse

Rødts 1. kandidat i Rogaland, Mimir Kristjánsson, mener det er «helt ulogisk» at tannhelse for voksne ikke er regnet som en del av et offentlige helsetilbud.

– Det vitner om et alvorlig hull i systemet, der tannhelseproblemet ikke blir behandlet på lik linje som andre problemer, sier han til Klassekampen.

BUSKERUD:

– De rike slipper unna klimadugnaden

– Mens vanlige folk får økte avgifter får rikfolk subsidierte luksusyachter. I dag er det mange som tenker at miljøpolitikk er mest for de som har god råd og som bor i byene. De rikeste kan kjøpe seg ut av dugnaden, mens den store regningen sendes til de fattige, sier Linn-Elise Øhn Mehlen, 1. kandidat i Buskerud, til Nettavisen.

AKERSHUS:

– Truer det rødgrønne prosjektet

Marie Sneve Martinussen, Rødt-nestleder og 1. kandidat i Akershus, mener Trygve Slagsvold Vedums Høyre-flørt ødelegger muligheten til å gi velgerne et tydelig alternativ til Solberg-regjeringa.

– Vedum styrer mot tidenes mageplask. Han har på inn- og utpust snakket om å ta et oppgjør med økende forskjeller. Og så vil han samarbeide med et Høyre, som har stått bak en historisk økning i forskjellene. Dette henger ikke på greip, sier hun til Aftenposten.

Sykehus: Rødt vil også bevare sykehusene på Reinsvoll og Gjøvik. Foto: Maria Nilsen Aksberg.

LOKALSYKEHUS

Kari Koll Fagforbundet Sykehuset Innlandet Reinsvoll Kjersti Haugen 2. kandidat Rødt Oppland

Vi forventer at det står et kvalifisert helsevesen klar til å ta imot deg når du blir somatisk eller psykisk syk, og med kortest mulig avstand til redning og hjelp.

Situasjonen har blitt annerledes nå, for innbyggerne i Vestoppland. Det er mye sinne og frustrasjon i befolkningen og hos mine kolleger både på Reinsvoll og Gjøvik. Folk er opprinnelig lei seg! Det viser hva arbeidsplassene betyr for de ansatte.

Vi jobber ikke i helsevesenet for å tjene oss rike, men fordi vi bryr oss om våre medmennesker. Vi har varme hender som det så flott heter. Engler i hvitt, som står «støtt» uansett hva som skjer og uansett arbeidsforhold.

MEN Nå er det nok for mange. Og km ikke å si at vi ikke kan omstille oss! Det er vi blitt vant til i gjentatte prosesser for å spare på kroner og øre for å komme i mål.

Og målet, har vært å spare til hovedsykehus ved Mjøsbrua, som overraskende for mange ble til Brumunddal og tett på grensa til Hamar.

Dette er ikke overraskende og har ligget i kortene i en god stund. Åpenhet rundt prosjektet kan en kalle mangelfullt og mange politikere og ansatte føler seg lurt.

Dette bør ikke komme overraskende på våre folkevalgte og jeg våger meg til å si at de ikke har vært sitt ansvar bevisst.

Her har politikere i Vestoppland sovet godt i timen og latt Gjøvik og Reinsvoll selges for et hovedsykehus som befolkningen i Innlandet ikke vil ha.

Rødt, MDG og Arbeiderpartiet, er de eneste partiene som går imot nedleggelse av lokalsykehusene våre.

Hvor er fokuset på pasientene?

Hvor er de demokratiske prosessene? Det hele koker ned til kroner å øre igjen. Forretningsdrift av sykehus er dårlig butikk. Syke mennesker har ingen prislapp, tvert imot. Og det er merkelig, i en så stor omstillingsprosess som det legges opp til nå, at faglige uttalelser og dokumentasjon, teller så lite.

Dette er ikke kvalitet, og heller ikke en demokratisk styringsmodell av helsevesenet. Inntjening og økonomi er det viktigste fokuset i foretakene, ikke det menneskelige aspektet. Åpenhet rundt prosjektet kan en kalle mangelfullt og mange politikere og ansatte føler seg lurt.

Psykisk sykdom og rusbehandling er ingen «kvick fix» Dette er pasientgrupper som krever tid og ressurser, samt lite å tjene på økonomisk. Samlokalisering av psykisk helsevesen og somatikk har lite for seg, foruten for noen få diagnosegrupper. Men blir framstilt som et «must» selv om dette tilbakevises faglig gang på gang. IGJEN blir ikke fagmiljøet hørt.

Med den nye sykehusmodellen skal døgnplasser i psykisk helsevern ytterligere ned. Fra 2013 og frem til d.d. er 60 døgnseger blitt fjernet. Ifra dagens omtrentlig 280 sengeplasser, skal vi ned til 170 etter samlokalisering.

Til politikerne

Det vil få store konsekvenser for kommunene i regionen som vil få et enda større ansvar for pasientgruppen etter reduksjonen av døgnplasser i sykehus. Ta innover dere ansvaret.

En samlokalisering av sykehusene i Vestoppland, vil innebære at ca. 1600 arbeidsplasser i Gjøvik og Toten vil gå tapt. Rekrutteringen til Brumunddal vil i begrenset grad komme fra Toten kommunene. De økonomiske konsekvensene vil bli store for berørte kommuner.

Enhet for sikkerhetspsykiatri SI Reinsvoll er en sikkerhetspost for pasienter i Innlandet fylke, med unntak av Kongsvinger regionen. Befolkningsgrunnlaget for postens opptaksområde er ca. 320.000. Disse pasientene dømmes til psykisk helsevern. Posten er normert for 13 sengeplasser. Avdelingen følger opp 12 pasienter poliklinisk, disse bør ute i hjemkommuner i tilrettelagte botiltak. Pasientene har lang historikk og har et alvorlig sykdomsbilde.

Pasienter som dømmes til tvunget psykisk helsevern for alvorlige straffbare handlinger (vold, voldtekt, drap ol) har frem til 2019, blitt dømt til behandling med 3 års varighet, før saken skal vurderes på nytt i retten. Disse pasientene vil som oftest dømmes på nytt og statistisk sett får de tvungen behandling i 8 år på dom. På grunn av at samfunnsvernet ikke kan ivaretas uten innleggelse og kontroll fra enheten, gjennomfører også pasienter varetektfengsling på enheten. Med en reduksjon v døgnplasser i øvrig psykiatri, vil mennesker i Innlandet risikere å gå lenger uten behandlingstilbud. Dette kan føre til økt risiko for alvorlige hendelser i utilregnelig tilstand og/eller økt plagsom atferd i samfunnet.

Uteområdet på Reinsvoll er i særklasse når det gjelder pasienter med psykiske helseutfordringer og kan brukes aktivt for å avlede uro og redusere vold mot personalet. Mange av pasientene har mulighet til å bevege seg på området alene, med meldeplikt etter avtalt tid. Dette er vurdert som trygt i omgivelsene på Reinsvoll og det ligger tunge faglige vurderinger bak dette.

Ved bygging av et nytt sykehus, må det også legges til rette for sikkerhetspasientene. Det er vanskelig å se at de tilbudene vi benytter i behandlingen i dag, kan erstattes.

Det er på grunn av dagens beliggenhet vi kan drive med aktivitetstilbudet i skjermede omgivelser, omgitt av kontroll og uten stigmatiseringen disse pasientene opplever ute i samfunnet. Samtidig som sikkerheten ovenfor samfunnet er ivarettatt.

I nasjonal sammenheng kan sikkerhetsenheten på Reinsvoll vise til liten bruk av mekaniske tvangsmidler og annen form for tvang, som fastholding, beltelegging og transport. Dette er fordi lokasjonen og muligheten for avledning med sysselsetting og aktivitetstilbudene ved SI Reinsvoll. Det bemerkelsesverdige i denne sykehussaken, er at enhet for sikkerhetspsykiatri ikke har blitt rådført, i forhold til hvilke fasiliteter og tilrettelagte omgivelser som trengs i behandlingen av denne pasientgruppen.

Samfunnet opplever at flere og flere får psykiske helseutfordringer og vi har over tid sett at psykiatrien har blitt svekket og antall behandlingsplasser er blitt redusert. Erfaring viser at ved å samle somatikk og psykiatri, så er det psykiatrien som taper, ressursmessig og økonomisk.

Dette vil bety at alle kommuner vil få økt ansvar. I praksis vil det bety:

- Generelt økt belastning på kommunale tjenester, som allerede er under stort press.
- Nedleggelse av mange hundre arbeidsplasser i kommunene.
- Inntektstap for kommunen i form av skattepengene osv.
- Ved å fjerne så mange offentlige arbeidsplasser, vil det bety store nedringer for den enkelte kommune.

For Pasientene vil dette bety:

- Færre behandlingsplasser
- Færre muligheter til å bruke natur og aktivitet som tilfriskning
- Et stort og arealeffektivt sykehus, der alle typer pasientgrupper er samlet.
- En mer standardbasert behandling
- En nedtrapping av tilbudet
- Pasienter med psykiske lidelser, trenger tid, ro, ha gode relasjoner til sine hjelpere, ikke støy, stress og mange ulike behandlere og pleiere.
- Pasienter med psykiske helseutfordringer trenger en stabil og rolig hverdag, ikke et stort og støyende storsykehus.

Vil satse på aktiv industripolitikk: Rødt mener vi må bruke deler av oljefondet på investeringer her hjemme. Foto: Ant Rozetsky / CC.

INDUSTRI

Bjørn Sigurd Svingen Industriarbeider, fagforeningsleder. 8.-kandidat på Rødt Opplands liste

Som fagorganisert industriarbeider gjennom tjuve år er jeg litt over snittet engasjert i industripolitikk. Industrien er i en særstilling når det gjelder verdiskaping i Norge, fordi den produserer varer vi kan eksportere, den utvikler ny teknologi, og den gjør det mulig å nyttiggjøre naturressursene.

Uten varig høy sysselsetting, et høyproduktivt arbeidsliv og flere verdensledende industrinæringer ville det økonomiske grunnlaget for en solid velferdsstat i Norge se ganske annerledes ut. Derfor er det viktig for Rødt at Norge skal være en industrinasjon, og industripolitikken må bli en viktig del av klima- og miljøpolitikken.

Aktiv industripolitikk var grunnlaget

Som så mange industriframvekster i verden, var også Raufossindustrien et produkt av aktiv statlig industripolitikk. Av nasjonale hensyn vedtok myndighetene for 125 år siden at man måtte flytte produksjon av ammunisjon til Raufoss. Grunnen til at man la det dit, var allerede eksisterende infrastruktur fra tidligere fyrstikkproduksjon, og at plassering på vestsida av Mjøsa ga en militærstrategisk fordel i tilfelle svensk invasjon. Høy kompetanse på metaller og legeringer førte til utviklingen av sivile produkter, som i dag inkluderer verdensledende vareproduksjon av deler og produkter i lettmetaller og kompositt. I tilknytning til bedriftene er det mange sysselsatt hos tjeneste- og underleverandører. I tall: Eksport fra Oppland gir ca. 12 000 arbeidsplasser, 7 000 direkte, og resten i underskogen av disse virksomhetene, for ikke å nevne all sysselsetting i det offentlige (Menon, 2017).

Fastlandsindustrien i oljeskyggens svøpe

De siste tiåra har Norge lagt til rette for en ekstremt sterk satsing på raskt uttak av olje og gass. Profittmulighetene innenfor denne næringen har trukket både kapital og kompetanse til olje- og gassindustrien og i betydelig grad svekket annen industri og annet næringsliv. Som en konsekvens av dette har vi fått et økende handelsunderskudd fra aktivitetene på fastlandet. Likevel har Norge gjennom vårt

betydelige oljedrevne overskudd også bidratt til mange andre lands handelsunderskudd. Oppland har lenge ligget i skyggen av denne industrien, noe som har trukket ressurser, kompetanse og arbeidskraft ut av distriktet. Når nå inntektene fra petroleumssektoren vil reduseres i tida framover, blir det desto viktigere at det reinvesteres i ny industri og industrifremmende infrastruktur. Da må vi forlate den «næringsnøytrale» konsensusen om at markedets frie hånd skal styre, hevde vår suverenitet som nasjon, og gjøre verdiskaping om til politikk igjen. Vi må bruke det statlige eierskapet og konsesjonspolitikken aktivt for å sikre verdiskaping og økt videreføring med utgangspunkt i den eksisterende industrien. Skal vi beholde vår posisjon som en av landets sterkeste regioner for landbruk må vi også sikre grunnlaget for videreføring i lokal tre- og næringsmiddelindustri.

Oljefondet – hamstring eller reinvestering

Skal vi sikre økt verdiskaping i hele landet, også utenom kystnære strøk, må noe av rikdommen fra oljevirksomheten tas i bruk. Formålet med oljefondet er å forvalte formuen for framtidige generasjoner. Finansformue på bok har lite å si om femti eller hundre år hvis industrien samtidig er nedbygd, arbeidsplassene forsvunnet og klimaet har kollapset. Rødt mener vi må bruke deler av oljefondet på investeringer her hjemme, i industribygging og klimavennlig infrastruktur.

Samferdsel

Skal man sikre verdiskaping og investeringer i Oppland, som ikke har noen kystlinje, er vi avhengig av å ha gode og hensiktsmessige samferdselsårer. De må bygges på en slik måte at det skal være tidsbesparende og effektivt for både persontransport og varetransport. Trafikksikkerheten skal være høy og det skal være miljøbesparende. Rødt vil jobbe for at mer gods på sjø og bane blir en reell og konkurransedyktig del av samferdselen. Samtidig er det viktig at det beste ikke blir det godes fiende. Derfor må en unngå risiko for at industri legges ned som følge av manglende satsing på vei, mens vi kjemper for grønnere transport.

Dagens industri –premiss for det grønne skiftet

All produksjon og industriell bearbeiding vil nødvendigvis ha et fotavtrykk. Historisk har industrien nok drevet rovdrift på både mennesker og natur, som følge av kapitalieierens profittjag. Men i ei ny tid, og med politisk styring, må industriens evne til utvikling, innovasjon og nye teknologiske framskritt skje i kombinasjon med

Industriarbeider: Bjørn Sigurd Svingen. Foto: Privat

et bærekraftig økonomisk system, og i respekt for naturens tåleevne. Med over hundre års erfaring med stadig omstilling og tilpasning for miljøvennlige og framtidrettede løsninger, må industrien være en del av løsninga. Dette må skje i samspill med myndighetene, gjennom aktiv, statlig industripolitikk. Derfor må det gjenetableres et eget industridepartement, for å sikre dette viktige politikkområdet.

Norsk kraft til norsk industri og husholdning

Krafta vår er et viktig rammevilkår og konkurransefortrinn for all norsk industriproduksjon. Muligheten for å magasinere rein og rimelig kraft til bruk i norsk industri, viser galskapen i å sende den uforedlet ut av landet. Harmonisering med europeiske strømpriser vil være en katastrofe for norsk industri. I Raufoss Industripark er det samlede energiforbruket på 200 GWh i året. Med andre ord vil hvert ekstra øre i økning per kWh fjerne 2 MNOK kr fra bunnlinja. For kraftførelende industri er det enda mer dramatisk.

Vi trenger både nye energikilder og nye arbeidsplasser når vi går fra en fossil til en fornybar hverdag. Norge har alle muligheter til å løse disse problemstillingene samtidig. Gjennom forskning og ny teknologi kan vi være med på å bidra til at verden går i fornybar retning, vi kan sikre norske arbeidsplasser og vi kan bruke teknologien til å sikre at egen kraftproduksjon og utbygging skjer på en minst mulig naturinngripende måte.

Så, hvis du er opptatt av industri, og å sikre de sosiale, økonomiske og miljømessige søylene i samfunnets bærekraft, bør du derfor stemme Rødt.

Leder i Palestinakomiteen: Line Khateeb. Foto: Privat.

Palestinakomiteens krav til ny regjering

PALESTINA

Line Khateeb Palestinakomiteen

Til tross for at Israel har trappet opp byggingen av ulovlige kolonier på okkupert jord og river palestinske hjem har Solbergs regjeringer i åtte år jobbet for mer handel og nære samarbeid med apartheidstaten Israel.

Sammen med KFUK-KFUM Global, Fellesutvalget for Palestina og Norske Kristne Studentforbund etterlyser Palestinakomiteen en mer rettferdig og konstruktiv Palestina-politikk for neste stortingsperiode. Vi mener at et nytt stortingsflertall bør jobbe for at:

1. Oljefondet må trekke seg ut av selskaper som bidrar til eller tjener på okkupasjonen av Palestina. Det betyr at fondet må trekke investeringene i de 25 selskapene som står på FNs høykommissær for menneskerettigheter liste over selskaper som driver med aktiviteter som er regnet som uforenlige med folkeretten og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.
2. Norge må vedta nasjonalt forbud mot import av varer, tjenester og produkter fra ulovlige israelske bosettinger på palestinsk eller syrisk område.
3. Norge må kreve at Israel hever blokaden av Gaza og stanser utbyggingen av ulovlige bosettinger på Vestbredden.

Norges soleklare ansvar

AFGHANISTAN

Øivin Aamodt lillehammer@roedt.no

Norges medansvar for situasjonen i Afghanistan er ikke mulig å komme seg unna, selv om statsminister Solberg prøver.

Selvfølgelig må Norge ta ansvar for å bidra til å redusere den humanitære katastrofen som nå er i landet, som har blitt styrt av en korrupt gjeng med norsk og NATOs støtte i mange år.

Nok en gang viser det seg at det ikke er mulig å vinne en krig i et annet land for å innføre et styre der som vi har lyst på. Norge og NATO hadde ingenting i Afghanistan å gjøre. Norge har brukt opp mot 30 milliarder på å krige i Asia i 20 år.

Nå må vi ta ansvaret ved å innse nederlaget og hjelpe til med opprydding og støtte til alle flyktingene, inkludert å hjelpe alle afghanerne som har bistått Norge der nede. De vil kunne bli kalt quislinger av Taliban. De går en svært usikker framtid i møte.

Mali: Telly-landsbyen ved Bandiagaraklippen. Foto: Ferdinand Reus/Wikimedia Commons.

– Har de ikke lært noe som helst av 10 år med mislykkede angrepskriger?

INTERNASJONALT

Brage Aronsen brage@roedt.no

Rødt sier nei til at norske soldater skal sendes til nok en vestlig krig i Afrika, ledet av tidligere europeiske kolonimakter. Det forteller vara til Stortinget og 2. kandidat i Oslo, Seher Aydar. Hun sender samtidig en kraftig advarsel til Arbeiderpartiet.

– De siste årene har Norge kriget i Irak, Syria, Afghanistan og Libya: alle krigene har vært fullstendig mislykket. Hundretusener er drept, millioner drevet på flukt. Og den vestlige krigføringen i Mali, har hittil vært helt mislykket den også. Vi mener det norske forsvaret skal brukes til å forsvare Norge, ikke føre krig for vestlige stormaktsinteresser i Afrika, sier Seher Aydar.

– Det er ikke lenge siden daværende forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen sa at deltakelse i krigføring i utlandet har gått på bekostning av Norges beredskap. Dette er helt feil prioritering av våre forsvarsressurser.

Utfordrer Arbeiderpartiet

I år er det 10 år siden den rødgrønne regjeringa tok en beslutning på SMS om å bombe Libya, en katastrofal krig på falske premisser som brøt FN-mandatet, drepte tusenvis av uskyldige, drev millioner på flukt og førte til en massiv oppblomstring av islamistisk terror, som spredte seg til en rekke land, deriblant Mali.

– Vi skjønner ikke hvorfor Ap nå har gitt Høyre-regjeringa flertall for å dra Norge inn i nok en tvilsom stormaktskrig i Afrika uten en åpen og grundig debatt. Regjeringa sier det folkerettslige grunnlaget for krigsdeltakelsen er en invitasjon fra regimet i Mali som nylig tok makten i et militærkupp – det holder ikke. Lærdommen fra Libya-krigen, som også ligger til grunn for anbefalingene fra et tverrpolitisk stortingsutvalg som Ap slutta seg til, var nettopp at det trengs mer demokratiske prosesser og mer selvstendige vurderinger før Norge skal gå til krig. Men her gjør man altså det stikk motsatte – sender norske styrker i krig i ly av sommerferien, på bakgrunn av invitasjon fra en tidligere europeisk kolonimakt og et afrikansk militærkuppregime.

2. kandidat i Oslo: Seher Aydar. Foto: Ylva Holm Torsteinson.

– Vårt minstekrav er at ikke en eneste norsk soldat skal sendes til Takuba-styrken i Mali, før regjeringa har redegjort for et åpent storting om hva dette krigsoppdraget skal gå ut på, og det kravet burde Ap støtte. Såpass bør de ha lært av Libya-krigen, sier Aydar.

– Er det én ting USA og NATOs mislykkede kriger de siste årene viser, så er det at vestlig krigføring i Midtøsten og ellers i Afrika og Asia gjør vondt verre og skaper mer terror, ikke mindre. Frankrike, som leder operasjonen Norge skal delta i, bombet for noen måneder siden et bryllup i Mali og drepte 19 sivile. Vi kan ærlig talt ikke ha det sånn at det krever mer utredninger, konsekvensanalyser og saksbehandling å bygge en garasje enn å sende norske styrker i krig med potensielt dødelig utfall for tusenvis av mennesker. Betyr virkelig afrikanske menneskeliv så lite?

– Norge har nettopp hentet hjem soldatene fra NATOs totalt mislykkede krig i Afghanistan, og så skal regjeringa i ly av sommerferien, trekke Norge inn i enda en like mislykket stormaktskrig i Mali, som om de ikke har lært noe som helst.

– Rødt mener Forsvaret skal forsvare Norge, ikke militærkuppregimer i utlandet. NATO-krigen mot Libya har allerede destabilisert store deler av Afrika, inkludert Mali, og mer vestlig krigføring skaper bare mer lidelse for befolkningen. Det er grovt uansvarlig å sende norske soldater i livsfare og bruke skattemillioner på å krige for vestlige stormaktsinteresser i Afrika, sier Aydar

Solidaritet: Rødt støtter frigjøring av Palestina. Foto: Kashfi Halford / CC.

Historier fra Palestina

PALESTINA

Maria Nilsen Aksberg mariaaksberg@gmail.com

I august skulle jeg ha vært med i Fagforbundets delegasjon til Palestina og møtt organisasjonene Fagforbundet støtter gjennom Norsk Folkehjelp. På grunn av pandemien ble reisen digital. Jeg ble dypt berørt av samtalene vi hadde, og vil dele litt fra dem.

«Datteren min hopper i været av den minste lyd»

De ansatte på Norsk Folkehjelps kontor i Gaza er glade for å møte oss, men det kommer fort fram at de, som resten av befolkningen i Gaza, er sterkt preget av krigen i mai. De er enige om at den 11 dager lange krigen var verre enn både den 51 dager lange krigen i 2014 og krigene i 2012, og 2008/2009. Angrepene virket helt vilkårlig. Ingen steder var trygge, det finnes ingen bomberom, ingen steder å flykte. Foreldrene har vanskeligheter med å snakke om det bunnløst fortvilende ved å ikke kunne beskytte barna sine mot å bli drept eller skadet, å se nabohus bli flatbombet, datteren som klamrer seg til beina din når du selv må på toalettet eller sønnen som vet at du lyver hvis du sier at dette kommer til å gå bra. Traumene er ikke over. Flere av barna sover fortsatt sammen med foreldrene sine, og skvetter ved den minste høy eller brå lyd.

«Vårt arbeid er som en dråpe i havet, men en veldig viktig dråpe.»

Union of Agriculture Work Committees (UAWC) er en organisasjon for bønder i hele Palestina og fiskerne i Gaza. De jobber for at bondene skal eie jorda de driver på, og at fiskere skal kunne høste fra havet de lever av. Målet er økt sjøforsyning, matsikkerhet og en bærekraftig utvikling innen naturens tålegrenser. Fiskerne jobber under forhold der Israel setter fiskerigrensene og endrer denne midt på natten. Det fører til at du kan miste

garnene dine, dersom du setter de ut på et tillatt område i går, og skal hente de på et ulovlig område i dag. Prøver du deg på å hente dem, blir du skutt på. Bondene i Gaza har andre ting de sliter med. Ved grensen til Israel har de har ikke lov å dyrke vekster som er over 60 cm for soldatene skal ha fritt innsyn over jordene. Regelmessig får bondene avlingene sine ødelagt rett for innhøstningen. UAWC er utsatt for svertetekampanjer og kontoret deres ble nylig raidet av israelske soldater. Døra ble slått inn, hele kontoret rasert og papirer og harddisker stjålet.

«Nettverk er livsviktig for voldsutsatte kvinner»

Association for woman and child protection (AISHA) er en kvinneorganisasjon som jobber med voldsutsatte kvinner og barn. Jobben de gjør er imponerende, selv under krevende arbeidsforhold med pandemi, krig og okkupasjon. Vold mot kvinner og selvmordsforsøk blant barn og unge har økt. Vi spør om hva som har berørt dem mest i denne uka, og får til svar at hver dag treffer de kvinner i rystende livssituasjoner som gjør vondt i hjerte å lytte til. Likevel ser jeg hvordan smilet til lederen av AISHA lyser opp skjermen, og det vitner om at hun brenner for jobben sin. Det er spesielt kvinner uten nettverk som blir hardt rammet av vold og overgrep. En ung dame rømte fra den voldelige mannen sin. Han meldte henne savnet, men hun meldte seg ikke da hun fikk høre om det. Det endte med at ble satt i fengsel fordi hadde hun "kastet bort" offentlige midler på at politiet måtte lete etter henne. AISHA fikk grepet inn. En annen kvinne de har hjulpet denne uka, har blitt tvangsgiftet to ganger og har kun hatt oppgave å være fødemaskin. Hun hadde aldri møtt barna sine.

Historiene som de ansatte i AISHA forteller oss, vitner om et samfunn det er vanskelig for oss å forestille oss. Lover er på plass, men det mangler på implementering og etterlevelse. I samfunn under langvarig okkupasjon og undertrykkelse rammes ofte kvinner og barn

På digital tur til Palestina: Maria Nilsen Aksberg. Foto: ?

både av okkupasjonsmakta og dysfunksjonelle samfunnsstrukturer. AISHA arbeid for kvinneverdigheter og forebygging av vold, er bokstavelig talt livsviktig.

Ingen er frie for brudd på folkeretten får konsekvenser

Okkupasjonen av Palestina fører til stadig flere begrensninger for palestinere. Det er beundringsverdig å lytte til menneskene som bor og jobber i krevende situasjoner, hver dag. Her i Norge kan vi delta i samfunnet om vi vil, men har kanskje vanskeligheter for å få folk til å engasjere seg på grunn av for eksempel tidspress. Organisasjonene vi snakker med forteller om det samme, om at det er vanskelig å få både unge og voksne til å engasjere seg. Men i Palestina er det fordi folk er redde. Man kan bli fengslet for å drive med arbeid i sivilsamfunnet, noen organisasjoner er utsatte for svertetekampanjer, og det er i tillegg indre uroligheter. Vi må fortsette kampen mot undertrykking og okkupasjon på tvers av landegrenser, og derfor jobber vi for et fritt Palestina!

Hva er forskjellen på Rødt og Arbeiderpartiet?

Rødt

VS

VALG 2021

Rødt roedt@roedt.no

Står du mellom Rødt og Arbeiderpartiet, og synes det er vanskelig å bestemme seg? Her er en oversikt over forskjellene mellom Ap og Rødt – sånn vi ser det.

- Rødt vil ha profittfri velferd: Velferdstjenester skal drives av det offentlige selv eller ideelle. Ap er utydelige på om de ønsker profittfri velferd eller ikke, særlig når det gjelder barnehager. I Stortinget har de stemt mot forslag fra Rødt om å gradvis gjøre all velferd profittfri.

- Rødt ønsker en ny skatt på arv med bunnfradrag på 5 mill. kr.. Arbeiderpartiet sier nei.

- Arbeiderpartiet ønsker å beholde alle kuttene i skatten på selskapers overskudd, som Erna Solberg har gjort. Rødt vil gradvis øke skatten for å finansiere mer velferd, bl.a. en tannhelsereform.

- Arbeiderpartiet sier ja til vindkraft på land og ønsker en storsatsing på flytende havvind. Rødt sier nei, og har en konkret plan for å skaffe nok kraft uten vindkraft.

- Rødt er mot norsk medlemskap i EU og vil bytte ut EØS-avtalen med en handelsavtale. Arbeiderpartiet er for EØS og har oppfordret til å stemme for EU-medlemskap i begge folkeavstemmingene om saken.

- Rødt vil slutte å gi tillatelser til å lete etter mer olje og gass. Arbeiderpartiet er mot.

- Rødt vil øke barnetrygden. Arbeiderpartiet vil beholde den på dagens nivå.

- Rødt stemte nei til EUs energiunion Acer. Arbeiderpartiet stemte for.

Krafta må foredles, ikke sløses bort

Nei til vindkraft: Rødt vil produsere nok kraft i Norge uten å ty til naturødeleggende vindkraft. Foto: Stephen Oneill.

ENERGIPOLITIKK

Brage Aronsen brage@roedt.no

– Vi kan fint produsere nok kraft i Norge uten å måtte ty til naturødeleggende vindkraft. Men da må den forvaltes fornuftig, sier Rødt-nestleder og 1. kandidat i Akershus, Marie Sneve Martinussen.

10. juni presenterte Rødt planen *Krafttak som monner*, en energipolitisk pakke som gir en gjennomgang av Norges energiforbruk i dag, tilgjengelig fornybar energi, estimerer for hvor mye energi vi trenger i framtida og som presenterer Rødts forslag til tiltak.

– Vår plan inneholder forslag til energisparing, effektivisering og bedre utnyttelse av eksisterende energiproduksjon. Det er en plan for et kraftforbruk i balanse, innenfor naturens tålegrenser.

– Vi har ikke evig mengde fornybar kraft. Derfor mener Rødt at vi må vurdere de viktigste formålene, og ikke sløse bort den krafta vi har. Vi må sikre at bruken ikke ødelegger miljøet, at den gir oss levende lokalsamfunn i hele landet og ikke minst at den er med på å sikre arbeidsplasser, sier Martinussen.

Hun peker særlig på at Rødt er opptatt av å sikre kraft til den kraftforedlende industrien.

– Det handler om at krafttilgangen er forutsigbar, og at kraftprisene er lave nok til at industrien er lønnsom, i mange år framover. Rødt vil derfor gi fastlandsindustrien forrang på krafta, framfor å bruke den til elektrifisering av sokkelen.

Nei til krafteksport

Den kraftforedlende industrien sikrer sysselsetting, verdiskaping og bosetting, og gir oss eksportinntekter i milliardklassen. Nettopp derfor har Rødt gått i front mot den planlagte kraftkabelen North Connect som skal eksportere norsk strøm til Europa.

– North Connect vil ikke bare føre til høyere strømpriser for norske forbrukere, det vil også gå hardt utover industrien. Norge har verdens reneste metallindustri, som foredler råvarer via krafta vår til miljøvennlige produkter. Hvis Norge kobler seg på de sør-europeiske kraftprisene gjennom nye kraftkabler, havner industrien i faresonen. Derfor sier Rødt nei til bygging av nye kraftkabler, og ja til å trekke Norge ut av EUs energibyrå Acer. I slutten av mai kunne Nationen melde at

Rødt-nestleder: Marie Sneve Martinussen. Foto: André Løyning.

strømprisene i Sør-Norge var på sitt høyeste siden 2006. Avisa peker på strømkabelen Nordlink mellom Norge og Tyskland og økt krafteksport som årsak.

– Dette er nøyaktig det Rødt har advart mot. Norske skattebetalere bærer kostnadene for disse investeringene, som attpåtil setter norske arbeidsplasser i fare. Den samme effekten vil vi få av North Connect hvis vi ikke klarer å snu flertallet og få stoppet byggingen av kabelen, sier Martinussen.

Vindkraft ikke nødvendig

Havvind har vært framsatt av mange som den store løsningen på kraftbehovet framover. Men prognosene for hvor mye kraft vi faktisk kan få fra havvind, er lavere enn vyene.

– Rødt sier nei til ny vindkraftutbygging på land og til havs. Vi sier nei til natur- og friluftsoødeleggende vindmøller som raserer naturen og truer livsgrunnlaget vårt. Havvind kan komme i konflikt med fiskeriene og ødelegge verdifullt naturmangfold.

– I tillegg til at havvind kommer i konflikt med fiskeriresurser og marint liv, er det vanskelig å forsvare at havvind skal bidra inn i fastlandets kraftregnskap. Og vår plan viser at slike inngrep i naturen er unødvendige. Hvis vi stopper krafteksporten, kutter i energiforbruket og ruste opp eksisterende sol- og vannkraftverk blir vindkraft overflødig.

– Vi må være føre var, og stanse naturødeleggelsen. Vi må ta vare på fiskeriarbeidsplasser i kystfiske og videreførelsesindustrien. Heller enn å satse alt på naturødeleggende utbygginger, må vi sikre at vi bruker den krafta vi har, godt, og sikre at nye utbygginger ikke ødelegger mer natur.

115 000 barn i Norge vokser opp i familier med lav inntekt

Økende barnefattigdom: Rødt vil ha kraftfulle tiltak mot den økende barnefattigdommen. Foto: Pxhere.

BARNEFATTIGDOM

Kjersti Haugen 2. kandidat for Rødt Oppland

Forskjellene mellom fattig og rik i Norge har økt siden 80.-tallet. Andelen barn som vokser opp i fattigdom øker, mens antallet milliardærer har femdoblet seg på 15 år. Under den «blåblå» regjeringa har forskjellene skutt i været. Det har blitt gitt store skattelettelser til de som har mest, mens velferdsstaten er blitt bygd ned for de mange som har minst.

Å leve med økt bekymringer for familiens økonomi, er ikke bra for noen og spesielt ikke for barn og unge.

Barnefattigdommen i Norge har vært økende siden starten på 2000- tallet. Fra 2013 økte antallet fra 84000 til 115 000 i 2019. I denne perioden har «den blåblå regjeringen» styrt i Norge.

Barna bekymrer seg for at de ikke kan bo i huset. Eller i leiligheten. Foreldrenes bekymringer går utover barna. Barna lurer på: Hvor skal vi bo nå? Har vi råd til mat? (Redd barnas barnehøring). I tillegg finnes det barn og unge som faller utenfor, og noen barn vokser opp i familier med så lav inntekt eller levestandard, at det begrenser deres oppvekstvilkår og deltakelse i samfunnet. Økonomisk utsatthet kan også gå i arv, og en oppvekst i en familie med lav inntekt, øker risikoen for å oppleve «dårligere levekår» som voksen. For de laveste inntektsgruppene ser det også ut til at den sosiale mobiliteten har gått noe tilbake over tid (Norberg-Schulz og Østhus, 2018). Det betyr at det er blitt større sjanse for at barn og unge i de laveste inntektsgruppene blir værende i den samme gruppen når de blir voksne.

Mange i Norge har mye penger, og hvis du ikke har det, så blir det på en måte et enda større problem enn i andre land. I EU og i norsk offentlig statistikk settes grensen for lavinntekt til 60 prosent av medianinntekten i samfunnet (Hyggen m.fl., 2018). Her regnes husholdninger som har en inntekt lavere enn 60 prosent av medianinntekten over tre år, som husholdninger med vedvarende lavinntekt. For å ta hensyn til at husholdninger er ulikt sammensatt, justeres også inntekten etter antall personer i husholdningen (SSB, 2019). Når vi i denne strategien bruker begrepet «barn og unge i lavinntektsfamilier», menes barn og unge som tilhører husholdninger med mindre enn 60 prosent av medianinntekten i Norge (justert etter antall i husholdningen) over en periode på minst tre år. Norge har ikke et offisielt mål på fattigdom eller en fattigdomsgrense. Det er imidlertid vanlig

å bruke vedvarende lavinntekt som en indikator på hvor mange barn som lever i familier med risiko for fattigdom. Lavinntekt er en sentral indikator på fattigdom, men det er også ulike sider av fattigdom som ikke fanges opp av inntektsmålet alene. Inntektsmålet på fattigdom sier for eksempel ikke noe om husholdningenes forbruksbehov eller gjeld. Et rent inntektsmål fanger heller ikke opp verdien av offentlige tjenester. I Medianinntekten er inntekten til den husholdningen som befinner seg midt i fordelingen, etter at man har sortert inntekten til alle husholdninger etter størrelse. Vedvarende lavinntekt er også et relativt mål på fattigdom. Det sier noe om inntekten til en gruppe sammenlignet med det som er «vanlig» i befolkningen. Når man snakker om fattigdom i Norge, snakker man i all hovedsak om relativ fattigdom. Dette til forskjell fra absolutt fattigdom, som innebærer mangel på helt grunnleggende goder og tjenester, som mat, klær, bolig, tilgang på utdanning og helsetjenester. I et globalt perspektiv er absolutt fattigdom fremdeles en utfordring (Kristoffersen, 2019: 11). Samtidig finnes det også barn i Norge som lever i det man assosierer med absolutt fattigdom, hvor mat og foreldrenes omsorg er svært mangelfull (Kirkenes Bymisjon og Respons analyse, 2019). Lavinntekt er en sentral indikator på fattigdom, men det er også ulike sider av fattigdom som ikke fanges opp av inntektsmålet alene. (Redd barnas barnehøring). Vi ser også systematiske forskjeller mellom barn i lavinntektsfamilier og andre barn på flere viktige områder. Barn i lavinntektsfamilier har høyere risiko enn andre barn for en rekke påkjenninger i oppveksten og negative konsekvenser senere i livet. De har for eksempel økt risiko for å oppleve mobbing, utfordringer på skolen, dårligere fysisk og psykisk helse, trangere og dårligere boforhold, hyppigere flytting og mindre vennekontakt. Barn og unge oppgir også at det er skambelagt å ha dårlig råd og at dette er noe både foreldre og barn forsøker å skjule

Barn i lavinntektsfamilier er også mer sårbare når tilgangen til fellesarenaer som barnehage, skole og fritidsaktiviteter begrenses. Dette har vi sett flere eksempler på under covid-19-pandemien i 2020. Barn som bor trangt uten rom for ro og konsentrasjon, eller som mangler tilgang til nettbrett med tastatur eller PC, kan oppleve hjemmeundervisning som ekstra utfordrende.

Rødt vil:

- Øke minstesatsen for sosialhjelp til et nivå det er mulig å leve av.
- Innføre gratis barnehage og SFO
- Øke overgangsstøtten
- At velferdsstaten må sørge for at de som får alvorlige helsemessige problemer, får leve så godt og økonomisk trygge liv som mulig.
- Øke trygd for arbeidsløse, uføre og syke.

Rett til bolig for alle – Uavhengig av inntektsnivå

BOLIGPOLITIKK

Marie Sneve Martinussen Nestleder i Rødt

Rødt mener at retten til bolig, uavhengig av inntektsnivå, er en menneskerett. Derfor vil vi jobbe for en tredje boligsektor, en ikke-kommersiell boligsektor utenfor markedet.

Dagens markedsbaserte boligpolitikk er en av de største årsakene til større ulikhet i samfunnet. De privilegerte arver bolig eller kommer raskt inn i en godt betalt jobb slik at de kan kjøpe egen bolig. Andre blir henvist til et leiemarked med usikre leiekontrakter hvor leia koster like mye som om du tar opp lån og blir selveier. Det oppstår også et skille mellom folk som bor i byen, og folk som bor på landet. Man kan ikke flytte til byen dersom man har investert i eget hus på landet fordi markedsprisen er helt forskjellig. Derfor bør markedet ikke få legge premisene for det meste av boligpolitikken, men staten må styre boligpolitikken for å dekke behovene.

I Norge var det lenge et offisielt mål at bokostnadene ikke skulle overstige 20 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Vi er langt unna dette i dag. Bokostnadene varierer sterkt, men i de store byene og andre pressområder er de i dag på et historisk høyt nivå og generelt altfor høye i forhold til lønnsnivået.

Det må derfor bygges ut en betydelig andel ikke-kommersielle boliger, både som en viktig mulighet for å eie egen bolig, som en utvidelse av dagens leiemarked og med muligheter for å kombinere eie og leie. Disse boligene må forvaltes slik at den lavere prisen følger boligen og ikke blir en subsidie som bare tilfaller første kjøper.

Fraværet av en ikke-kommersiell sektor har bidratt til at dagens boligpriser, særlig i press-områdene, er på dette historisk høye nivået. Boliger har hatt en prisstigning som er langt høyere enn veksten i byggekostnader. Mens byggekostnadene normalt ligger på 25 000 til 45 000 kr pr. kvadratmeter, er salgspris for nye boliger mange steder opp mot 100 000 kr pr. kvadratmeter, noen steder til og med høyere. Markedet skaper en superprofitt som tilfaller grunneieren og utbyggeren. Dette er planskapt verdier, profitt som i pressområder er skapt av det man får lov til å bygge, profitt som oppstår på grunn av en stadig stigende mangel på tomteområder som ligger sentralt og er lett å utvikle. Slik som i Danmark, Tyskland og Nederland må norske kommuner få rett til å kreve at denne superprofitten skal brukes til at en viss andel av boligene skal gis en lavere pris og deretter prisreguleres, en ikke-kommersiell (tredje) boligsektor.

Samtidig med at prisene på boliger har steget, har standarden på de minste boligene gått ned, utnyttelsen av tomtene har gått opp, og utearealene har blitt mindre. En redusert standard har ikke ført til rimeligere boliger, bare større fortjeneste til utbyggerne. Rødt vil arbeide for at alle får en god bolig til en overkommelig pris.

Rødts hovedsak er kampen mot forskjells-Norge, og en av plassene vi merker de store forskjellene, er nettopp i boligmarkedet. Vi må gjenreise en sosial boligpolitikk, der retten til en bolig, enten det er for å leie eller eie, ikke avhenger av størrelsen på lommeboka di.

Stortingsliste for Rødt Oppland

1. Bjørn Kristiansen
F. 1958, LILLEHAMMER
2. Kjersti Haugen
F. 1968, ØSTRE TOTEN
3. Maria Nilsen Aksberg
F. 1988, GJØVIK
4. Kristian Finsveen
F. 1976, LAVANGEN
5. Oda Beer-Mølslett
F. 1998, LILLEHAMMER
6. Marius Trogstad Owren
F. 1990, GJØVIK
7. Silje Hjellemarken Helland
F. 1986, VANG
8. Bjørn Sigurd Svingen
F. 1983, GJØVIK
9. Eva Marie Meling Mathisen
F. 1979, LILLEHAMMER
10. Remi Johansen
F. 1975, GJØVIK
11. Christine Kamfjord
F. 1965, GAUSDAL
12. Tonje Alida Alstadnes
F. 1989, LOM

Jeg lover

Vi må ikke sove
for da kommer isen
Vi veit at den ligger og
venter på lur

Den venter på vinden
bak tåka og disen
Den ønsker å tårne seg
opp som en mur

Men vi har et våpen
som gjør at den smelter
Vi har en kraft som
gjør at den velter

Den samme kraften
som kjemper
for frihet og likhet
på hele vår jord

Og når vi står sammen
og jobber som helter
vil det gi gjenlyd der
folket vårt bor

Og om vi ikke sover
før valget er over
Vil vi vinne en seier så stor
Jeg lover
Jeg lover

**Roar Nyholt – August
2021**

Vet du det?

QUIZ

Hva vet du om valget og Rødt?

1. Hvor mange og hva heter denne periodens Stortingsrepresentanter fra Oppland?
2. Hvilke saker fra Oppland har de markert seg på?
3. Hvilken enkeltsak har representantene fra Oppland vært mest profilert i?
4. Hvilke to kommuner har «forsvunnet» fra Oppland siste valgperiode?
5. Hva heter Rødt sin fylkestingsrepresentant fra Oppland?
6. Hvor mange stortingsrepresentanter har Rødt?
7. Hvor mange kommunestyrerepresentanter har Rødt i Lillehammer?
8. Hvor mange justisministre har Frp hatt i Solbergregjeringene?
9. Hva heter Rødt sin 2. kandidat i Oppåland ved Stortingsvalget 21?
10. Når Rødt sperregrensa ved valget i 21?

Fast:
1. 7, Rigmor Aasrud (A), Tore Hagebakken (A), Marit Knutsdatter Strand (Sp), Bengt Fasteraune (Sp), Olemic Thommessen (H), Morten Ørsal Johansen (Frp) og Kjell Kjeneth (V)
2. Ingen
3. Olemic Thomassen (H) måtte gå som stortingskandidat p.g. a dårlig håndtert bygging av ny Stortingssarasje
4. Lunner og Jevnaker tilhører nå Viken og Akershus valgdistrikt
5. Maria Nilsen Aksberg
6. 1, Bjørnar Moxnes
7. 3 Øivin Amødt, Eva Marie Mathisen, Oda Mølslett
8. 7
9. Kjersti Haugen, Skreia
10. Kommer an på deg.

Bli medlem i Rødt!

Send sms med «Rødt [navn] [din e-post] [din adresse]» til 2090| 2090 eller se roedt.no/bli-medlem

fb.me/roedt

[@raedt](https://twitter.com/raedt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å oppdage mer om Rødt, få svar på det du lurer på og dele med vennene dine.

